

آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

مهدی داودآبادی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

مهدی داودآبادی

اداره کل خدمات رسانه‌ای

داودآبادی، مهدی، ۱۳۵۶ -

آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت / مهدی داودآبادی، عبدالله متقی‌زاده،
حسن ابراهیم‌زاده؛ تهیه‌کننده مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما. - -
قم: ۱۳۸۷.

۱۵۰ ص. - - (مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما؛ ۱۳۹۰)

ISBN: 978-964-514-099-4 ریال ۱۸۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. مهدویت. ۲. محمد بن حسن، امام دوازدهم (عج)، ۲۵۵ق. - ۳. مهدویت
- - فیلم‌نامه‌ها. الف. صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. مرکز
پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما. ب. عنوان.

۲۹۷/۴۶۲

BP۲۲۴/۴/م۲۱۹

آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

کد: ۱۲۹۰

نویسنده: مهدی داودآبادی

ویراستار: رقیه چاوشی

ناشر و تهیه‌کننده: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۷

شمارگان: ۱۲۰۰

بها: ۱۸۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

نشانی: قم، بلوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

تلفن: ۲۹۱۹۶۷۰ - ۰۲۵۱، دورنگار: ۲۹۱۵۵۱۰

تهران: جام جم، ساختمان شهید رهبر، طبقه زیرزمین

تلفن: ۲۲۰۱۴۷۳۸ شماره: ۲۲۱۶۴۹۹۷

آدرس سایت: www.irc.ir پست الکترونیکی: info@irc.ir

شابک: 978-964-514-099-4 / ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۴-۰۹۹-۴

فهرست مطالب

- پیش گفتار ۱۱
- فصل اول: بایسته‌های برنامه‌سازی** ۱۳
۱. نهادینه‌سازی مهدوی باوری و ارتقای معرفت و ایمان روشن‌بینانه به مهدویت ۱۳
- الف) بهره‌گیری از پژوهش در ساخت برنامه‌ها ۱۴
- ب) استفاده از کارشناسان و مجریان توانا و فهیم ۱۴
- ج) تأمل و تدبیر در تولید برنامه‌ها ۱۵
۲. توجه به جنبه‌های سه‌گانه فرهنگ مهدویت ۱۵
۳. پیروی از اندیشه امام خمینی (ره) درباره انتظار ۱۶
۴. شبهه‌زدایی از اندیشه‌ها ۱۸
۵. طرح مطالب درست و متقن ۱۹
۶. استفاده نکردن از متن‌های بی‌محتوا یا کم‌محتوا ۱۹
۷. نوآوری در قالب و محتوا ۲۱
۸. توجه ویژه به کودکان و نوجوانان ۲۲
۹. آسیب‌شناسی و آسیب‌زدایی پیوسته ۲۲
۱۰. ترسیم تصویری زیبا از قیام جهانی امام عصر (عج) ۲۳

۲۴	فصل دوم: موضوع‌های مهدویت
۲۴	۱. مصلح در اندیشه ادیان و مذاهب
۲۵	۲. عصر ظهور
۲۵	۳. غیبت
۲۶	۴. انتظار
۲۷	۵. رجعت
۲۷	۶. آینده جهان
۲۷	۷. اماکن منسوب به حضرت مهدی (عج)
۲۷	۸. آخرالزمان
۲۸	۹. نیاز انسان به امام
۲۸	۱۰. در آستانه ظهور
۲۸	۱۱. رویکرد هنر و ادبیات به آموزه‌های مهدوی
۲۸	۱۲. درخواست فرج
۲۹	۱۳. توسل و استغاثه به حضرت
۲۹	۱۴. قیام حضرت مهدی (عج) ضرورت، کیفیت و موانع
۲۹	۱۵. پیشگویی‌ها در مورد پایان دنیا
۲۹	مهدویت از نگاه ائمه (ع)

۳۳	فصل سوم: محورهای برنامه‌سازی
۳۳	۱. ولادت امام زمان (عج)
۳۳	۲. دسیسه‌چینی‌های خلفای عباسی برای دستگیری و قتل امام زمان (عج)
۳۴	الف) اقدام‌های معتمد عباسی
۳۴	ب) اقدام‌های معتضد
۳۴	۳. حضرت نرگس، مادر امام زمان (عج)
۳۵	الف) شخصیت‌شناسی نرگس

۳۵	ب) مسلمان شدن نرگس
۳۵	ج) فرار نرگس از کاخ قیصر
۳۵	د) دیدار فرستاده امام هادی (ع) با نرگس
۳۶	هـ) ازدواج امام حسن عسکری (ع) با نرگس
۳۶	۴. آغاز امامت در سن کودکی
۳۶	الف) جعفر کذاب و ادعایی پوج و بیاساس
۳۷	ب) ابوالادیان و نشانه‌های امامت
۳۷	۵. اقدام‌های امام حسن عسکری (ع) برای معرفی حضرت مهدی (عج) به شیعیان
۳۸	الف) معرفی حضرت مهدی (عج) به خواص شیعیان
۳۹	ب) ایجاد شبکه ارتباطی نمایندگان و رابطان
۳۹	۶. ارتباط با امام زمان (عج) در دوران غیبت صغری
۳۹	الف) پنهان نگه داشتن اقامتگاه امام زمان (عج)
۳۹	ب) ساماندهی شبکه ارتباطی نمایندگان و رابطان
۳۹	ج) گرفتن و توزیع اموال متعلق به امام
۴۰	د) پاسخ‌گویی به پرسش‌های فقهی و مشکلات عقیدتی
۴۰	هـ) مبارزه با مدعیان دروغین نیابت و مهدویت
۴۰	۷. شخصیت‌شناسی نواب اربعه
۴۱	الف) عثمان بن سعید، نخستین نایب امام
۴۱	ب) محمد بن عثمان، دومین نایب امام
۴۱	ج) ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی، نایب سوم امام
۴۲	د) ابوالحسن علی بن محمد سمری، نایب چهارم امام
۴۲	۸. غیبت پیامبران گذشته
۴۲	۹. مهدویت، غرب و مسیحیت
۴۳	۱۰. آخرالزمان؛ باور مشترک
۴۳	۱۱. سینما و آخرالزمان
۴۴	۱۲. تجلی امامت در حج

۴۴	۱۳. دولت مهدوی، رفاه اقتصادی.....
۴۵	۱۴. حضرت مهدی، میراث‌دار پیامبران.....
۴۵	۱۵. نیمه شعبان در تاریخ ایران.....
۴۶	۱۶. ایرانیان و عصر ظهور.....
۴۶	۱۷. انتظار و بهداشت روانی.....
۴۷	۱۸. آرمان‌شهر و دولت کریمه.....
۴۷	۱۹. نشانه‌های ظهور.....
۴۸	۲۰. ادیان و منجی‌گرایی.....
۴۸	الف) بشارت‌های زبور.....
۴۸	ب) کتاب اشعای نبی.....
۴۸	ج) کتاب دانیال نبی.....
۴۹	د) حقیق نبی.....
۴۹	س) انجیل.....
۴۹	و) کتاب‌های زرتشتیان.....
۴۹	ز) کتاب‌های مقدس هندی‌ها.....
۵۰	ح) تمام امت‌های جهان.....
۵۰	۲۱. خانواده و ترویج فرهنگ مهدویت.....
۵۱	۲۲. آسیب‌شناسی فرهنگ مهدوی.....
۵۱	۲۳. تحلیل‌نامه‌های امام زمان(عج).....
۵۲	۲۴. اقامتگاه امام عصر(عج).....
۵۲	۲۵. آموزه‌های مهدوی و بازی‌های رایانه‌ای.....
۵۳	۲۶. دولت پایانی.....
۵۳	۲۷. نقش هدایت‌گری امام در دوره غیبت.....
۵۴	۲۸. جایگاه امید در آموزه‌های مهدوی.....
۵۴	۲۹. نسبت جهانی‌شدن و مهدویت.....
۵۵	۳۰. رابطه امنیت با حکومت مهدوی.....
۵۵	۳۱. بلوغ اجتماعی در آستانه ظهور.....
۵۵	۳۲. دعا برای فرج.....

۳۳. جایگاه زنان در حکومت مهدوی ۵۶
۳۴. انسجام اسلامی در پرتو موعودباوری ۵۶
۳۵. اسرار و فلسفه غیبت ۵۷
۳۶. طول عمر حضرت مهدی (عج) ۵۷
۳۷. هم‌زمانی رجعت با نهضت مهدوی ۵۸
۳۸. سلاحهای ویران‌گر در دوران ظهور ۵۸
۳۹. نقش نهادهای فرهنگی ۵۹
۴۰. دلالت‌های عقلی بر تحقق ظهور ۵۹
۴۱. انتصاب به امامت، در کودکی ۵۹
۴۲. عقلائییت و آموزه‌های مهدوی ۶۰
۴۳. تشرفات، حقیقت‌ها و آسیب‌ها ۶۱
۴۴. توسل و استغاثه به حضرت مهدی (عج) ۶۱
۴۵. کرامت انسانی در پرتو حکومت مهدوی ۶۲
۴۶. پیوند فرهنگی عاشورا و مهدویت ۶۲
۴۷. هنر و مهارت مهدوی‌زیستی ۶۲
۴۸. مکان‌ها و مقام‌های منتسب به حضرت مهدی (عج) ۶۳
۴۹. جزیره خضراء، افسانه یا حقیقت ۶۳
۵۰. متون درسی و آموزه‌های مهدوی ۶۴
- نام اثر: پس از خورشید ۶۵
- نام اثر: نواب اربعه ۶۶
- نام اثر: بانوی نور ۶۸
- نام اثر: صاحب ۷۰
- نام اثر: عطر حضور ۷۲
- نام اثر: ماهی قشنگ سحر ۷۴
- نام اثر: شب قدر ۷۶

- ۷۸..... نام اثر: یا صاحب الزمان ادرکنی
- ۸۰..... نام اثر: ستاره‌های روی زمین
- ۸۲..... نام اثر: طیب دل‌ها
- ۸۴..... نام اثر: نیایش
- ۸۵..... نام اثر: آن سوی امید
- ۸۷..... نام اثر: گفت‌وگوی امید
- ۸۹..... نام اثر: بادبادک
- ۹۰..... نام اثر: گل سرخ
- ۹۱..... نام اثر: مسافر
- ۹۲..... نام اثر: روایت عاشقان
- ۹۳..... نام اثر: یک روز جمعه
- ۹۵..... نام اثر: صبح موعود
- ۹۷..... نام اثر: پرواز
- ۹۹..... نام اثر: شاید خشم
- ۱۰۱..... نام اثر: نور
- ۱۰۲..... نام اثر: آشنا
- ۱۰۴..... نام اثر: عشق گمشده
- ۱۰۶..... نام اثر: عشق و انتقام
- ۱۰۸..... نام اثر: کجایند یاران

۱۰۹..... **فصل پنجم: خلاصه طرح‌های مستند**

- ۱۰۹..... نام اثر: یک روز در ایران (جشن امید در ایران)
- ۱۱۱..... نام اثر: بانوان دوره غیبت صغری
- ۱۱۲..... نام اثر: پدیده منجی‌گرایی
- ۱۱۳..... نام اثر: زمانه آخر
- ۱۱۴..... نام اثر: ناکارآمدی علوم انسانی بشری

۱۱۵	نام اثر: فلسفه غیبت
۱۱۶	نام اثر: آیینه های انتظار
۱۱۷	نام اثر: در جست و جوی آب حیات
۱۱۸	نام اثر: عشق الست
۱۱۹	نام اثر: گل های بهشتی
۱۲۰	نام اثر: پیشگامان مهدی یآوری
۱۲۱	نام اثر: پدیده ظهور گرایی
۱۲۲	نام اثر: مسافران ویژه
۱۲۳	نام اثر: دستور غیبی
۱۲۴	نام اثر: میعادگاه عاشقان مهدی (عج)
۱۲۵	نام اثر: مکان ها و مقام های حضرت حجت (عج) در عراق
۱۲۵	محتوای برنامه
۱۲۶	۱. آخرالزمان و آینده جهان
۱۲۸	۲. پیشگویی و آخرالزمان
۱۲۹	۳. اثبات امامت و ولایت حضرت
۱۳۴	۴. یاران حضرت مهدی (عج)
۱۳۴	۵. اماکن منسوب به حضرت مهدی (عج)
۱۳۵	۶. ادعیه، زیارات و دعا
۱۳۶	۷. دیدگاه فرق و ادیان درباره مهدویت
۱۳۸	۸. توقیعات، روایات و سخنان حضرت
۱۳۹	۹. توجه حضرت به شیعیان
۱۳۹	۱۰. اشعار و مدایح
۱۴۱	۱۱. مهدویت و عاشورا
۱۴۲	۱۲. فلسفه و اسرار غیبت
۱۴۳	۱۳. تشرفات و ملاقات ها

۱۴. بازگشت در دوران ظهور ۱۴۵
۱۵. مهدویت در قرآن و روایات ۱۴۶
۱۶. امید و انتظار ۱۴۶
۱۷. شخصیت‌شناسی نواب چهارگانه ۱۴۸
۱۸. شخصیت‌شناسی حضرت نرگس ۱۴۸
۱۹. نشانه‌های ظهور ۱۴۹
۲۰. عقل، عرفان و مهدویت ۱۵۰

پیش‌گفتار

هنر، به عنوان یکی از ابزارهای مؤثر انتقال اندیشه، در رویارویی با فرهنگ، دین و مکتب، هویت سیال خویش را در محدوده آیین‌ها و باورها از دست می‌دهد و ماهیتی ثابت به خود می‌گیرد و وسیله‌ای برای ایجاد جذبه، شور و بیان آموزه‌های دینی می‌شود. تصویر به عنوان جذاب‌ترین و اثرگذارترین عنصر موجود در دنیای هنر، رسانه‌ای به نام سینما و تلویزیون را در اختیار بشر قرار داده که مخاطبان آن با وجود پیشینه چندین هزار ساله آن، به مراتب بیشتر از انواع دیگر هنرهاست.

سینما و تلویزیون در ایجاد تعامل میان هنر و باورهای ذهنی بشر توفیق چندانی نداشته است؛ هرچند در عصر حاضر از آن به معجزه قرن تعبیر می‌شود. این ناکامی، از آن روست که بر سینمای قصه‌گو که از ابزارهای اثرگذار در تبلیغ باورها و آیین‌ها به شمار می‌رود، جریان انسان‌گرایی حاکم است و ویژگی برجسته آن، نبود محتوا و مضمون‌های معنوی و انسانی است.

دست‌مایه آثار دراماتیک در این عرصه، مواد خامی متشکل از قصه‌های تخیلی و سرگرمی‌زا و مطابق با حس لذت‌جویی مخاطبان است. از این رو، مضمون‌پژوهی و محتواسازی به منظور اعتلای باورهای دینی و نشانه‌شناسی و کشف مؤلفه‌های آن برای رسیدن به جنبه‌های انسانی رسانه، امری ضروری است.

یکی از باورهای مسلم دینی، ظهور منجی و تحقق آرمان‌شهر در پایان دنیاست که با وجود ریشه‌دار بودن بحث موعودگرایی در آیین ما، چندان اثر عملی در زندگی فردی و اجتماعی ما نداشته است. همچنین، مسئولان فرهنگی و اربابان رسانه، آن‌چنان که شایسته این امر مهم باشد، به آن توجه نکرده‌اند و تاکنون اثری ارزشمند با پشتوانه علمی و تحقیقی که حاوی معارف مهدوی و بیان‌کننده آموزه‌های آن باشد، تولید نشده است. مجموعه حاضر به دور از هر نوع عرف‌گرایی و سطحی‌نگری، با رعایت معادله «محتوا، فرم و مخاطب»، دربردارنده سوژه‌ها و طرح‌های داستانی است که ظرفیت آفرینش موقعیت دراماتیک با مضمون مهدوی را دارند که افزون بر پرداختن به نشانه‌شناسی، رمز و نماد و توجه به آثار فرهنگی، اجتماعی آموزه‌های مهدوی، دارای ارزش‌های هنری و عناصر سازنده درام هستند.

این مجموعه گامی است کوچک در مسیر محتواسازی و ترویج فرهنگ انتظار و مهدی‌باوری که گوشه‌ای از آموزه‌های ژرف و گسترده فرهنگ مهدوی را باز می‌گوید.

از آن‌جا که برخی آموزه‌های مهدوی اهمیت ویژه‌ای دارند و در قالب ادبیات دراماتیک نمی‌گنجند، محورهای برنامه‌سازی در شکل‌های دیگر رسانه‌ای به این مجموعه ضمیمه می‌شود که نمونه‌های تاریخی از قصه میلاد تا غیبت صغری، ایده‌های برنامه‌ای، سوژه‌های سخن و ظرفیت‌های مستندسازی در آن گنجانده شده است.

امید است این مجموعه مورد توجه و استفاده برنامه‌سازان محترم قرار گیرد و با ژرف‌اندیشی در این حوزه معرفتی، بر غنای محتوایی برنامه‌های رسانه ملی با رویکرد مهدوی افزوده شود.

اداره کل خدمات رسانه‌ای

مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما

فصل اول: بایسته‌های برنامه‌سازی

تولید و پخش برنامه‌های دینی از جمله برنامه‌های مهدوی، با حساسیت‌ها و ظرافت‌های ویژه‌ای همراه است که با بی‌توجهی یا کم‌توجهی به آنها، نه تنها اهداف مورد نظر محقق نخواهند شد، بلکه ممکن است شبهه‌ها و پرسش‌های گوناگونی درباره آموزه‌های دینی پدید آیند.

مهم‌ترین بایسته‌ها در ساخت برنامه‌های مهدوی عبارتند از:

۱. نهادینه‌سازی مهدوی باوری و ارتقای معرفت و ایمان

روشن‌بینانه به مهدویت

رهبر معظم انقلاب اسلامی اساسی‌ترین نقش و مسئولیت صداوسیما در حوزه دین را ارتقای «معرفت دینی» و «ایمان دینی» مردم می‌داند و می‌فرماید:

معرفت دینی باید ارتقا و گسترش پیدا کند؛ اما یک معرفت روشن‌بینانه و آگاهانه... طبیعتاً از وظایف صداوسیما، ارتقای معرفت دینی و ایمان دینی است؛ هر دو. معرفت و ایمان با هم تفاوت دارد. هم ایمان مردم باید تقویت شود، هم معرفت و شناخت مردم. شناخت دینی مردم باید ارتقا پیدا کند. در زمینه معرفت دینی باید توجه داشت که این ایمانی که مردم پیدا می‌کنند، سست، عوامانه، سطحی و قشری نباشد. به شدت از این پرهیز بشود. اکتفا نشود به تغلیظ احساسات مردم و تشریفات

افراطی. تأکید بر این چیزها به طور افراطی هیچ مفید نیست [و] هیچ [گاه] تبلیغ دین محسوب نمی‌شود.^۱

بر اساس این سخن مقام معظم رهبری، در برنامه‌های مهدوی صداوسیما - مانند دیگر برنامه‌های دینی - باید به موضوع نهادینه‌سازی و ارتقای معرفت و ایمان مخاطبان رسانه توجه کرد و باید کوشید با ساخت این‌گونه برنامه‌ها هم بر شناخت مردم از موضوع مهدویت افزود و هم ایمان و باور آنها را درباره این موضوع ارتقا بخشید. بنابراین، بایسته است مدیران و برنامه‌سازان صداوسیما از یک سو از طرح مطالب سست، عوامانه و سطحی در برنامه‌های مهدوی جلوگیری کنند و از سوی دیگر، از بسنده کردن و پرداختن به شاعرانه‌ها و مطالب صرف احساسی و عاطفی که جنبه معرفتی ندارند، پرهیزند.

برای تحقق این هدف والا باید به کارهای بسیاری اقدام کرد که در اینجا به چند مورد از مهم‌ترین آنها اشاره می‌کنیم:

الف) بهره‌گیری از پژوهش در ساخت برنامه‌ها

هرگز نمی‌توان از برنامه‌ای که برای ساخت آن هیچ بررسی و پژوهش جامع صورت نگرفته و برنامه‌ساز بر اساس اطلاعات محدود خود یا تنها با استفاده از چند منبع بی‌ارزش و بی‌محتوا آن را تهیه کرده است، انتظار نهادینه‌سازی و بالا بردن معرفت و ایمان مردم در زمینه مهدویت را داشت. از این رو، باید سازندگان برنامه‌های مهدوی در تهیه و تولید این‌گونه برنامه‌ها، به پژوهش، اهمیت و بهای بیشتری بدهند و از طرح و اثبات مطالبی که مبنای پژوهشی ندارند، خودداری کنند.

۱. از سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما،

ب) استفاده از کارشناسان و مجریان توانا و فهیم

از دیگر عواملی که در افزایش سطح برنامه‌های مهدوی و در نتیجه بالا بردن معرفت و ایمان مخاطبان مؤثر است، استفاده از آن دسته از کارشناسان توانای حوزوی و دانشگاهی است که پژوهش‌های ارزنده‌ای در موضوع مهدویت داشته‌اند و بیان صرف اطلاعات عمومی برای مخاطب را کافی نمی‌دانند. بهره‌گیری از افراد آشنا به موضوع مهدویت برای اجرای برنامه‌های مهدوی نیز، می‌تواند نقش مهمی در این زمینه داشته باشد.

ج) تأمل و تدبر در تولید برنامه‌ها

شتاب‌زدگی در ساخت برنامه‌ها از جمله برنامه‌های مهدوی، آفت بزرگی است که از تحقق اهدافی چون معرفت‌افزایی و تعمیق ایمان و باور مردم مانع می‌شود و به پایین آمدن محتوای برنامه‌ها می‌انجامد. راه‌هایی از این آفت، داشتن برنامه‌ریزی مناسب برای تولید این‌گونه برنامه‌هاست.

۲. توجه به جنبه‌های سه‌گانه فرهنگ مهدویت

فرهنگ و اندیشه مهدویت شیعی جنبه‌های گوناگونی دارد و همه جنبه‌های سه‌گانه «ذهنی - عقلی»، «قلبی - احساسی» و «عینی - رفتاری» وجود انسان را دربرمی‌گیرد. از این‌رو، در ترویج و گسترش این فرهنگ و اندیشه متعالی از راه صداوسیما، باید به همه جنبه‌های وجودی انسان توجه شود. از یک سو باید کوشید مخاطبان به «شناخت عقلی» مناسبی از آموزه‌های مهدوی دست یابند و از این نظر اقتناع شوند. از سوی دیگر، باید زمینه اثرپذیری مخاطبان از نظر عاطفی و احساسی از این آموزه‌ها را فراهم کرد تا به «پیوند قلبی» مستحکمی با مهدی موعود توفیق یابند.

همچنین، باید برای انس گرفتن مخاطبان با معارف مهدوی از جنبه عینی - رفتاری همت گمارد، تا به «همراهی عملی» شایسته‌ای با امام و مقتدای خود برسند و رفتار آنها رنگ و بوی مهدوی بگیرد.

به بیان دیگر، در تبلیغ و ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار باید به «دانش‌افزایی»، «شورآفرینی» و «حرکت‌زایی» در کنار هم توجه شود تا همه جنبه‌های این فرهنگ در جامعه محقق شود. البته این سخن به این معنا نیست که یک برنامه به تنهایی همه این جنبه‌ها و ویژگی‌ها را داشته باشد، بلکه مراد این است که برآیند کلی برنامه‌های صداوسیما و بازخورد تولیدات گوناگون رسانه با درون مایه عرصه مهدویت، تصویر جامعی از فرهنگ مهدویت و انتظار ارائه دهد و همه جنبه‌های وجودی انسان از این فرهنگ اثر پذیرد.

۳. پیروی از اندیشه امام خمینی(ره) درباره انتظار

در جامعه ما دیدگاه‌ها و اندیشه‌های متفاوت و گاه متعارضی در زمینه مهدویت و انتظار وجود دارد. گروهی با برخورد «غیرفعال» با اندیشه انتظار، هرگونه حرکت اصلاحی در دوران غیبت و تکلیف و مسئولیت منتظران برای زمینه‌سازی ظهور را نفی می‌کنند. در دیدگاه این گروه، بیشترین وظیفه منتظران، دعا برای فرج امام زمان(عج) و کوشش برای دیدار آن حضرت است.

گروهی نیز با اثرپذیری از اندیشه‌های امام خمینی(ره) و با نگاهی «فعال» به مفهوم انتظار، انتظار فرج را «انتظار قدرت اسلام» می‌دانند. این گروه معتقدند در عصر غیبت، شیعیان باید با تشکیل حکومت و گسترش

عدالت و صلاح در جامعه، زمینه ظهور امام مهدی (عج) را فراهم کنند. حال، این پرسش مطرح است که برنامه‌های مهدوی صداوسیما باید مروج و مبلغ چه دیدگاهی باشد و برآیند عمومی برنامه‌های تولید شده، مخاطبان را باید به کدام دیدگاه متمایل سازد؟

در حالی که بسیاری معتقدند برنامه‌های صداوسیما باید مروج و مبلغ دیدگاه دوم (فعال) باشد، مهم این است که در عمل چه رخ می‌دهد و ساختار برنامه‌های تولیدی، بخش‌های گوناگون آنها و فضای کلی حاکم بر برنامه‌ها کدام دیدگاه را تقویت و کدام دیدگاه را تضعیف می‌کند؟

به نظر می‌رسد در برنامه‌های مهدوی، به جنبه معرفتی موضوع مهدویت و انتظار، کمتر توجه می‌شود و رویکرد برنامه‌ها بیشتر احساسی - عاطفی است. در این برنامه‌ها از وظایف و مسئولیت‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی منتظران در عصر غیبت هیچ سخنی به میان نمی‌آید. مباحث طرح شده در این برنامه‌ها نیز با شرایط امروز جهان اسلام و تهدیدهای بالقوه و بالفعلی که کیان اسلام و شیعه را تهدید می‌کند، هیچ ارتباطی ندارند.

در واقع این‌گونه برنامه‌ها، نمی‌توانند مخاطبان را به دیدگاهی که برای انتظار، نقشی سازنده، تحول‌آفرین و زندگی‌بخش قائل است، رهنمون شوند. پس در این میان، مدیران و برنامه‌سازان رسانه ملی وظیفه دارند با افزودن بر سطح کمی و کیفی برنامه‌های ویژه مهدویت، در عمل، مروج و مبلغ دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) یا همان انتظار فعال باشند.

۴. شبهه‌زدایی از اندیشه‌ها

گسترده‌گی و گوناگونی مخاطبان رسانه و اختلاف سطح علمی، فرهنگی و اعتقادی آنها اقتضا می‌کند مباحث مهدوی به گونه‌ای طرح شود که برای کسی شبهه و ابهام ایجاد نکند. به یقین، نمی‌توان همه مباحثی را که در جمعی محدود از ارادتمندان حضرت مهدی (عج) بیان می‌شود - هرچند بسیار جذاب و شنیدنی باشند - در رسانه ملی مطرح کرد. رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما بر این موضوع تأکید کرد و فرمود:

برنامه دینی باید نسبت به دین، شبهه‌زدا باشد از ذهن شنونده، نه شبهه‌زا. من گاهی بعضی از بیانات دینی را از تلویزیون یا از رادیو گوش می‌کنم و می‌بینم شبهه ایجاد می‌کند! یک حدیث سست، یک حرف نامعقول، یک مطلبی که حالا در جمع مثلاً بیست نفره یا پنجاه نفره یک عده مؤمن مخلص، زدنش خوب است و ایمان آنها را زیاد می‌کند، در سطح میلیونی مردم به زبان آوردن، جز اینکه ایمان یک عده‌ای را سست کند و در ذهنشان تردید ایجاد کند، هیچ فایده دیگری ندارد. از این چیزها باید پرهیز کرد. بیان دینی و تبیین دینی باید شبهه‌زدا باشد، شبهه‌زا نباشد.^۱

بنابراین، در تولید برنامه‌های مهدوی همواره باید به دو نکته توجه داشت: نخست اینکه مباحث مطرح شده در این گونه برنامه‌ها، در ذهن بیننده یا شنونده شبهه ایجاد نکند و دوم اینکه اگر در برنامه به شبهه‌ای پاسخ داده می‌شود، پاسخگویی برای همه مخاطبان با هر سطح دانشی قانع‌کننده باشد. در غیراین صورت، شبهه مطرح شده، در ذهن مخاطب

مردم و موعود منتظر، بسیار نقش دارد. با این حال، باید توجه داشت در استفاده از این قالب‌ها نیز نمی‌توان به محتوا و مضمون بی‌توجه بود و از هر متنی به صرف زیبایی و داشتن آرایه‌های ادبی استفاده کرد.

با تأسف، در موارد بسیاری مجریان برنامه‌های صداوسیما به‌ویژه در برنامه‌های زنده، شعر یا قطعه ادبی را در مدح و ثنای امام عصر(عج) می‌خوانند، بی‌آنکه به تأثیر این شعر یا قطعه ادبی در بالا رفتن معرفت مردم یا انس میان آنان با امامشان توجه کنند؟ مقام معظم رهبری در این باره می‌فرماید:

گاهی انسان برنامه‌ای را می‌بیند که شخصی با شد و مد و مثل یک قطعه ادبی، فرضاً راجع به امام هفتم، موسی بن جعفر(ع) حرف می‌زند. این کارها نه ایمان کسی را زیاد می‌کند، نه لذتی دارد [و] نه هنر نویسندگی به معنای حقیقی کلمه [در این کار به کار رفته]. چرا ما این برنامه‌ها را پخش می‌کنیم؟ ... به جای صدای آن‌طوری، [اگر] چند فضیلت درست، منطقی - با سند درست - از امام موسی بن جعفر(عج) نقل کند و زندگی او را شرح دهد، انسان گوش می‌کند، لذت می‌برد، معرفت و محبتش زیاد می‌شود، دلش از شنیدن مناقب این بزرگواران روشن می‌شود.^۱

بنابراین، نباید تصور کرد رسالت صداوسیما جمهوری اسلامی در زمینه ترویج و گسترش آموزه‌های مهدوی، به این کار خلاصه می‌شود که در شب‌های جمعه یا آخرین ساعت‌های روز جمعه، دقایقی را به امام زمان(عج) اختصاص دهد و با پخش چند شعر و قطعه ادبی همراه با تصویرهایی از مسجد مقدس جمکران، مردم را سرگرم کند. رسالت رسانه ملی آن‌گاه به‌طور کامل محقق می‌شود که برنامه‌های مهدوی، بر معرفت و محبت مردم به امام عصر(عج) بیفزاید.

۷. نوآوری در قالب و محتوا

در سال‌های اخیر، برنامه‌های صداوسیما جمهوری اسلامی با موضوع مهدویت، بیشتر در قالب گفت‌وگو، میزگرد، برنامه‌های ترکیبی و گاه مستند بوده است و نوآوری و ابتکار در قالب و محتوای این برنامه‌ها کمتر به چشم می‌خورد. این در حالی است که رسانه‌های دیگر کشورها برای تبیین، تبلیغ و ترویج معارف آخرالزمانی کتاب مقدس، از همه توانمندی‌های خود و همه قالب‌های برنامه‌سازی با هوشمندی تمام استفاده می‌کنند.

بی‌تردید، برای احیا و گسترش فرهنگ مهدویت و انتظار در جامعه شیعی ایران و در سطح جهانی، به بهره‌گیری از همه ابزارهای رسانه‌ای به‌ویژه صداوسیما نیازمندیم و تا زمانی که صداوسیما نتواند معارف مهدوی را با استفاده از قالب‌های جذاب برنامه‌سازی به جامعه عرضه کند، نمی‌توان انتظار داشت این معارف چنان‌که باید و شاید، در میان همه گروه‌ها به‌ویژه نسل جوان نهادینه شود.

بدین ترتیب با توجه به آنچه گفته شد، بایسته است مدیران و برنامه‌سازان رسانه ملی با بهره‌گیری از دیدگاه‌های کارشناسان، در چگونگی بیان آموزه‌های مهدوی از راه صداوسیما، تحولی اساسی پدید آورند. آنها باید به جای طرح مباحث تکراری در قالب‌های کلیشه‌ای، مباحث جذاب و شنیدنی مهدوی را با بهره‌گیری از قالب‌های گوناگون برنامه‌سازی، از جمله قالب نمایش به مخاطبان خود عرضه کنند.

۸. توجه ویژه به کودکان و نوجوانان

بهترین زمان برای آموزش و نهادینه ساختن آموزه‌های دینی، دوران کودکی و نوجوانی است. اگر نهادها و دستگاه‌های آموزشی و تبلیغی بتوانند آموزه‌های دینی را در قالب‌هایی زیبا و جذاب به مخاطبان خود در این سنین آموزش دهند، می‌توان امید داشت این آموزه‌ها برای همیشه در ذهن و دل آنها ماندگار شود.

از این رو، صداوسیما جمهوری اسلامی که در پی احیا و گسترش فرهنگ مهدویت و انتظار در جامعه شیعی ایران است، نخست باید به مخاطبان میلیونی کودک و نوجوان این سرزمین بیندیشد و سهم بیشتری از برنامه‌های مهدوی خود را به این گروه سنی اختصاص دهد؛ چیزی که امروز در برنامه‌های صداوسیما کمتر دیده می‌شود.

۹. آسیب‌شناسی و آسیب‌زدایی پیوسته

فرهنگ مهدویت و انتظار، در جامعه ما دچار آسیب‌ها و آفت‌های بی‌شماری شد و بسیاری خرافه‌ها و اندیشه‌های پوچ و بی‌اساس با آن درآمیخته و گسترش یافته است. از این رو، همه سازمان‌ها، نهادها و مؤسسه‌هایی که امر تبلیغ و ترویج این فرهنگ را بر عهده دارند، باید با آسیب‌شناسی و آسیب‌زدایی پیوسته، آموزه‌های ناب مهدوی را به مردم عرضه کنند صداوسیما جمهوری اسلامی نیز از این قاعده مستثنا نیست.

بدین ترتیب، مدیران و برنامه‌سازان رسانه ملی باید بکوشند با تدبیرهای پیشگیرانه و نظارت دقیق بر ساخت برنامه‌های مهدوی رسانه، این برنامه‌ها را از آسیب‌هایی چون عوام‌زدگی، سطحی‌نگری،

خرافه‌گرایی، برداشت‌های نادرست و مانند آن، که این روزها برخی مجالس، مراسم و آثار مهدوی به آنها دچار شده‌اند حفظ کنند و این برنامه‌ها به ابزاری قدرتمند برای رویارویی با آسیب‌ها و آفت‌های موجود تبدیل شود.

۱۰. ترسیم تصویری زیبا از قیام جهانی امام عصر(عج)

یکی از رسالت‌های مهم صداوسیما در زمینه تبلیغ و ترویج موضوع مهدویت و انتظار، زدودن غبار اوهام از چهره زیبای قیام جهانی و حکومت عدل امام مهدی(عج) است. متأسفانه بیشتر جوانان و نوجوانان به دلیل تبلیغات و اطلاعات نادرست، تصویر مناسبی از ظهور امام مهدی(عج) و پی آمدهای آن، در ذهن ندارند. بیشترین چیزی که عموم مردم از این جنبش عدالت‌گستر می‌دانند، این است که آن حضرت با شمشیر قیام می‌کند، بسیاری از مردم را به قتل می‌رساند، چند سالی حکومت می‌کند و سپس به دست پیرزنی به شهادت می‌رسد. در حالی که، زیبایی‌ها و لطافت‌های بی‌شماری در این حرکت اصلاح‌گرانه جهانی وجود دارد که همه انبیا و اولیا در آرزوی درک و دیدارش بوده‌اند.

با توجه به آنچه گفته شد، دست‌اندرکاران رسانه ملی، باید بخش مهمی از برنامه‌های مهدوی را به تصویرسازی از جهان پس از ظهور، بیان زیبایی‌های آن و تبیین تحولات مثبتی اختصاص دهند که در عصر ظهور در همه عرصه‌های زندگی انسان‌ها رخ می‌دهد.

فصل دوم: موضوع‌های مهدویت

بدیهی است، برنامه‌سازان محترم برای ساخت برنامه در حوزه مهدویت، به شناخت موضوع‌های مهم فرهنگ مهدوی نیازمندند. از این رو، افزون بر عنوان‌های گوناگونی که در فصل‌های این نوشتار به آن اشاره شده است، موضوع‌های دیگری با محور آموزه‌های مهدوی پیشنهاد می‌گردد که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

۱. مصلح در اندیشه ادیان و مذاهب

- ۱ - ۱. نظریه نجات‌بخشی در ادیان
  - ۱ - ۲. بررسی الگوهای آینده جهان از دیدگاه ادیان
  - ۱ - ۳. زرتشت و بشارت موعود
  - ۱ - ۴. اسامی حضرت در کتب آسمانی
  - ۱ - ۵. مهدویت و اهل سنت
  - ۱ - ۶. یهود و مهدویت
- الف) یهود و منجی آخرالزمان
ب) یهود و پایان دنیا
ج) عقیده یهود در مورد دجال
یک- دجال، قدرت اسطوره‌ای دارد
دو- دجال، همان مسیح است
د) جنگ مسلمانان و یهود در آخرالزمان

و) سرانجام قوم یهود
۷- ۱. مسیحیت و مهدویت

۲. عصر ظهور

- ۱- ۲. وضعیت کشورهای اسلامی در عصر ظهور
- ۲- ۲. شاخصه‌های زندگی در عصر ظهور
- الف) ریشه‌کن شدن فقر و فساد
- ب) برقرار شدن امنیت
- ج) حاکم شدن روابط انسانی
- ۳- ۲. وضعیت علوم مختلف در عصر ظهور
- ۴- ۲. آبادانی زمین در عصر ظهور
- ۵- ۲. نهادهای حقوقی در عصر ظهور
- ۶- ۲. اقلیت‌ها و حقوق آنان در عصر ظهور
- ۷- ۲. شیعه در عصر ظهور
- ۸- ۲. الگوی مصرف در عصر ظهور
- ۹- ۲. نوع رابطه تشکیلاتی در عصر ظهور
- ۱۰- ۲. ارتباطات اجتماعی در عصر ظهور
- ۱۱- ۲. جبرئیل و مهدی (عج) در عصر ظهور

۳. غیبت

- ۱- ۳. غیبت در ادیان گذشته
- ۲- ۳. فلسفه غیبت
- الف) دلایل غیبت حضرت

ب) آزمون الهی

۳ - ۳. غیبت صغری

الف) نقش استراتژیک نهاد وکالت

ب) شخصیت‌شناسی نواب چهارگانه

- ابو عمرو عثمان بن سعید عمری

- ابو جعفر محمد بن عثمان بن سعید عمری

- ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی

- ابوالحسن علی بن محمد سمری

ج) توقیعات حضرت مهدی (عج)

۴ - ۳. غیبت کبری

الف) فایده امام غایب

ب) قاعده لطف و انطباق آن بر عصر غیبت

ج) حکومت دینی در عصر غیبت

د) تشریفات و مدعیان مشاهده

هـ) وظیفه شیعیان در عصر غیبت

و) وظیفه زنان در عصر غیبت

ز) دین‌داری در عصر غیبت

ح) مهارت‌های زندگی در عصر غیبت

۴. انتظار

۱ - ۴. فلسفه انتظار

۲ - ۴. انتظار در ادیان الهی

۳ - ۴. ویژگی منتظران

۴ - ۴. آمادگی دائمی برای ظهور

۴ - ۵. فضیلت انتظار

۴ - ۶. نقش تربیتی انتظار

۵. رجعت

۵ - ۱. مفهوم رجعت

۵ - ۲. فلسفه رجعت

۵ - ۳. رابطه رجعت و مهدویت

۶. آینده جهان

۶ - ۱. مهدویت و فرجام انسان

۶ - ۲. آرماگدون و پایان تاریخ

۷. اماکن منسوب به حضرت مهدی (عج)

۷ - ۱. مسجد مقدس جمکران

۷ - ۲. کوفه و مسجد سهله

۷ - ۳. سامرا و سرداب مقدس

۷ - ۴. جزیره خضراء و حقیقت آن

۸. آخرالزمان

۸ - ۱. علل روی گردانی برخی از منتظران در آخرالزمان

۸ - ۲. نشانه‌های آخرالزمان

۸ - ۳. وضعیت دین‌داری در آخرالزمان

۸ - ۴. آخرالزمان در روایات

۹. نیاز انسان به امام

۱ - ۹. دلایل عقلی اثبات وجود امام

۲ - ۹. واسطه فیض بودن

۳ - ۹. حجت بودن امام زمان

۴ - ۹. قاعده لطف

۱۰. در آستانه ظهور

۱ - ۱۰. نشانه‌های ظهور

الف) نشانه‌های خاص

ب) نشانه‌های عام

۲ - ۱۰. علل تأخیر ظهور

۳ - ۱۰. زمینه‌سازان ظهور

۴ - ۱۰. نقش ایرانیان در برپایی نهضت مهدوی

۵ - ۱۰. حکومت‌های دینی پیش از قیام حضرت

۱۱. رویکرد هنر و ادبیات به آموزه‌های مهدوی

۱ - ۱۱. مهدویت در شعر و ادب فارسی

۲ - ۱۱. ادبیات داستانی و مهدویت

۳ - ۱۱. مهدویت در تئاتر، تلویزیون و سینما

۴ - ۱۱. جایگاه آموزه‌های مهدوی در دیگر هنرها

۱۲. درخواست فرج

۱ - ۱۲. انبیای الهی و درخواست فرج

۲ - ۱۲. امر شدن شیعیان به دعا برای فرج

۱۳. توسل و استغاثه به حضرت

۱ - ۱۳. دعای عهد

۲ - ۱۳. دعای ندبه

۳ - ۱۳. عریضه‌نگاری و آسیب‌های آن

۱۴. قیام حضرت مهدی (عج) ضرورت، کیفیت و موانع

۱ - ۱۴. تعداد یاران و ویژگی آنان

۲ - ۱۴. چگونگی جمع شدن یاران

۳ - ۱۴. نقش زنان در قیام حضرت

۴ - ۱۴. بیعت‌کنندگان با حضرت

۵ - ۱۴. حضور ملائکه در صف یاران حضرت

۱۵. پیشگویی‌ها در مورد پایان دنیا

۱ - ۱۵. پیشگویی‌های کتاب مقدس

۲ - ۱۵. پیشگویی‌های ولادت حضرت

۳ - ۱۵. پیشگویی‌های نوستراداموس

مهدویت از نگاه ائمه (ع)

۱. خاتم الانبیا و خاتم الاوصیا؛

۲. امام مهدی (عج) در کلام امامان معصوم (ع)؛

۳. غرب و مهدویت؛

۴. امام مهدی (عج) و دین جدید؛

۵. علل و عوامل پیروزی حضرت و فروپاشی قدرت‌های استکباری؛

۶. سخنان و سفارش‌های حضرت ولی عصر (عج)؛

۷. انتقام از دشمنان هنگام ظهور؛
۸. اندوه امامان معصوم (ع) از غیبت حضرت مهدی (عج)؛
۹. نخستین کارهای حضرت مهدی (عج) پس از ظهور؛
۱۰. پخش فراوان ثروت به دست حضرت مهدی (عج) در عصر ظهور؛
۱۱. برخورد امام عصر (عج) با بدعت‌ها؛
۱۲. برخورد حضرت مهدی (عج) با دشمنان؛
۱۳. بیت‌المقدس و مهدی (عج)؛
۱۴. پاسخ‌های مهدی (عج) به پرسش‌های شیعیان؛
۱۵. پایان مهلت شیطان؛
۱۶. پرچم‌هایی در آستانه ظهور؛
۱۷. تجدید بنای اسلام هنگام ظهور؛
۱۸. تشبیه امام غایب به خورشید پشت ابر؛
۱۹. تکذیب مدعیان مشاهده؛
۲۰. جمعه و حضرت مهدی (عج)؛
۲۱. جوان بودن بیشتر یاران حضرت مهدی (عج)؛
۲۲. چگونگی جمع شدن یاران حضرت مهدی (عج)؛
۲۳. حضرت مهدی (عج) در مصحف فاطمه (س)؛
۲۴. شهدا و امام زمان (عج)؛
۲۵. مهدویت و سکولاریسم؛
۲۶. مهدویت و پلورالیسم؛
۲۷. راز طول عمر حضرت؛
۲۸. دلیل‌های عقلی و نقلی اثبات وجود امام زمان (عج)؛

۲۹. عنایت‌های امام زمان (عج) به دانشمندان و شیعیان خاص؛
۳۰. رابطه امام زمان (عج) و حضرت امام حسین (ع) (پیوندها و شباهت‌ها)؛
۳۱. عشق، زیبایی و مهدویت؛
۳۲. مهدی از دیدگاه متفکران جهانی؛
۳۳. مهدویت و کتاب‌های منتشر شده؛
۳۴. آیات تأویل شده به مهدویت؛
۳۵. شادمانی اهل آسمان از ظهور حضرت مهدی (عج)؛
۳۶. دلایل تأخیر ظهور حضرت مهدی (عج)؛
۳۷. راه‌های نجات از هلاکت در زمان غیبت کبری؛
۳۸. گسترش پرستش خداوند در عصر ظهور؛
۳۹. میراث‌های همراه مهدی (عج)؛
۴۰. نزول حضرت عیسی (ع)؛
۴۱. ویژگی‌های جسمانی حضرت مهدی (عج)؛
۴۲. شهر مهدوی، ویژگی‌های دولت کریمه؛
۴۳. مهدویت و اهل سنت؛
۴۴. مهدویت و زرتشت؛
۴۵. لطف حضرت و حمایت ایشان از شیعیان؛
۴۶. انسجام اسلامی در پرتو مهدی‌باوری؛
۴۷. امام زمان، خون‌خواه امام حسین (ع)؛
۴۸. سیره اخلاقی امام زمان؛
۴۹. استکبار جهانی و مبارزه با مهدویت؛
۵۰. مسیر ظهور از مکه تا بیت‌المقدس؛

۵۱. گمراهی و انحراف علما در آخرالزمان؛
۵۲. تقیه در دوران غیبت؛
۵۳. اعیاد شعبانیه در تاریخ ایران؛
۵۴. صدقه برای سلامتی حضرت؛
۵۵. روحانیان و جایگاه آنها در ترویج مهدویت؛
۵۶. منکران و منتقدان اندیشه مهدویت؛
۵۷. تأثیر امام در دوران پس از خاتمیت وحی؛
۵۸. کتب کلامی، حدیثی و فلسفی در اثبات مهدویت؛
۵۹. نقد و بررسی دیدگاه مستشرقان در باب مهدویت؛
۶۰. جهانی شدن دولت مهدویت؛
۶۱. داعیان مهدویت، ریشه‌ها و عقاید؛
۶۲. حکومت جهانی در اندیشه سیاسی شیعه؛
۶۳. فضایل و مناقب امام مهدی (عج) از دیدگاه‌های مختلف؛
۶۴. آسیب‌شناسی آخرالزمان؛
۶۵. نیابت عامه و خاصه.

فصل سوم: محورهای برنامه‌سازی

۱. ولادت امام زمان (عج)

یکی از رویدادهای مهم تاریخی که نقطه عطفی در تاریخ تشیع به شمار می‌رود، ماجرای ولادت امام عصر (عج) است.

محورهای مهم

- الف) پنهان بودن بارداری مادر حضرت مهدی (عج) تا شب ولادت؛
- ب) مراقبت‌های ویژه حکیمه خاتون، عمه امام حسن عسکری (ع) از نرگس، مادر حضرت و رخدادهای شب میلاد؛
- ج) ویژگی‌های جسمانی و روحانی امام زمان (عج) هنگام ولادت؛
- د) ولیمه دادن امام حسن عسکری (ع) به شیعیان، به مناسبت میلاد امام زمان (عج).

۲. دسیسه‌چینی‌های خلفای عباسی برای دستگیری و قتل امام زمان (عج)

وقتی خلفای عباسی از میلاد امام دوازدهم شیعیان و ویژگی‌های ایشان آگاه شدند، همه کوشش خود را برای شناسایی و قتل آن حضرت به‌کار گرفتند و کارهای جاسوسی و پنهانی بسیاری در این زمینه انجام دادند.

محورهای مهم

الف) اقدام‌های معتمد عباسی

وقتی امام حسن عسکری (ع) در بستر بیماری بود، معتمد با صحنه‌سازی و به قصد زیرنظر گرفتن حضرت، عده‌ای از دست‌نشانندگان خود را به خانه ایشان فرستاد تا مراقب اوضاع باشند. پس از شهادت امام حسن عسکری (ع) نیز دستور داد اگر فرزندی از ایشان باقی مانده است، بکشند. حتی کنیزان حضرت را ماه‌ها زیرنظر گرفت تا اگر نشانه‌ای از حمل در وجود آنان باشد، روشن شود.

ب) اقدام‌های معتضد

معتضد عباسی، به عبدالله بن سلیمان مأموریت داد تا نایبان امام عصر (عج) را شناسایی کند. او جاسوسان خود را به مراقبت از کاروان‌سراها و اماکن عمومی گمارد تا به عنوان نفوذی در شبکه ارتباطی نایبان راه یابند. نقل است یکی از این جاسوسان نزد محمد بن قطان می‌آید و می‌گوید مالی دارد که می‌خواهد آن را به امام تحویل دهد، ولی ابن قطان با تیزهوشی، از هدف شوم وی آگاه می‌شود.

۳. حضرت نرگس، مادر امام زمان (عج)

سرگذشت پر ماجرای نرگس، شاهزاده خانم بیزانس و رویدادهای زندگی او تا تولد یگانه فرزند آسمانی‌اش، بدون هیچ‌گونه تخیل و افسانه‌سرایی، گویای شخصیت والای اوست.

همان‌گونه که می‌دانید، نام مادر حضرت امام زمان نرگس نبوده، ملیکا بوده که بعدها امام هادی (ع) این نام را برای ایشان برمی‌گزیند.

محو‌رهای مهم

الف) شخصیت‌شناسی نرگس

نرگس، دختر یسوعا، فرزند قیصر، پادشاه روم است. مادرش نیز دختر شمعون بن حمون بن صفا، وصی حضرت عیسی(ع) و دختری پاک‌دامن و از پیروان حضرت مسیح(ع) بود.

قیصر تصمیم گرفته بود نرگس را به عقد پسر برادرش درآورد. وقتی مراسم ازدواج برپا شد، ناگهان پایه‌های کاخ قیصر به لرزه می‌افتد و بت‌ها و چلیپاها سرنگون شد. پس از این ماجرا، کلیسا این حادثه را به فال شوم گرفت. از این رو، مجلس عقد برگزار نشد.

ب) مسلمان شدن نرگس

نرگس در عالم رؤیا جد اعلای خود، حضرت عیسی(ع) را می‌بیند که او را برای فرزند پیامبر خواستگاری می‌کند. پس از این خواب، نرگس هر روز دل‌تنگ‌تر و غمگین‌تر می‌شود تا اینکه شبی حضرت زهرا(س) را در خواب می‌بیند که وی را به اسلام دعوت می‌کند و به این ترتیب، نرگس مسلمان می‌شود.

ج) فرار نرگس از کاخ قیصر

نرگس از طرف امام حسن عسکری(ع) باخبر می‌شود که قرار است جنگی میان قیصر روم و مسلمانان رخ دهد. حضرت به او پیشنهاد می‌کند به شکلی که او را شناسند، میان کنیزان قرار گیرد تا به دست مسلمانان اسیر شود. نرگس نیز چنین می‌کند و در میان اسیران جنگ، به دست مسلمانان به بغداد منتقل می‌شود.

د) دیدار فرستاده امام هادی(ع) با نرگس

امام هادی(ع) نامه‌ای به خط فرنگی می‌نویسد و آن را مهر می‌کند. سپس به همراه کیسه‌ای زر به بشر بن سلیمان می‌دهد و از او می‌خواهد به پل

بغداد در لنگرگاه کشتی‌های برده‌فروش برود و کنیزی را با ویژگی‌هایی که بیان می‌کند، بخرد. بشر بنا بر دستور امام عمل می‌کند و با شرکت در مزایده، کنیزی را که امام ویژگی‌هایش را بیان کرده بود، می‌خرد و به خانه امام می‌آورد.

هـ) ازدواج امام حسن عسکری(ع) با نرگس

در یکی از روزها امام حسن(ع) به خانه عمه‌اش حکیمه خاتون می‌آید و در آنجا نرگس را می‌بیند و با شنیدن پیشنهاد ازدواج از عمه‌اش می‌خواهد ترتیب ازدواج آنها را بدهد و با پدر بزرگوارش امام هادی(ع) در این باره مشورت کند. امام هادی(ع) با شنیدن این پیشنهاد، به حکیمه بشارت می‌دهد، از امام حسن(ع) و نرگس فرزندی به دنیا خواهد آمد که جهان را پر از عدل و داد خواهد ساخت. به این ترتیب، با موافقت امام هادی(ع) آن دو به همسری هم درآمدند.

۴. آغاز امامت در سن کودکی

امام دوازدهم شیعیان پس از شهادت امام حسن عسکری(ع) در پنج سالگی به امامت رسید. رویدادهایی که پس از شهادت امام حسن(ع) رخ داد، موجب شد امام مهدی(عج) برای تثبیت امامت خویش کارهایی انجام دهد.

محورهای مهم

الف) جعفر کذاب و ادعایی پوچ و بی‌اساس

پس از شهادت امام حسن عسکری(ع)، جعفر کذاب بر پیکر امام حاضر می‌شود تا بر آن حضرت نماز بگذارد و منصب امامت را از آن خود کند که ناگاه کودکی از میان جمعیت بیرون می‌آید و جعفر را کنار می‌زند و

خود به نماز می‌ایستد و بر پیکر امام حسن (ع) نماز می‌گزارد. به این ترتیب، شیعیان درمی‌یابند امام بعدی و جانشین امام حسن عسکری (ع)، این کودک پنج ساله است.

ب) ابوالادیان و نشانه‌های امامت

ابوالادیان، از خدمتگزاران امام حسن عسکری (ع) است که حضرت جانشین پس از خود را با سه نشانه به او معرفی کرد. پس از شهادت امام حسن عسکری (ع)، ابوالادیان از سفر مدائن باز می‌گردد و پیکر آن حضرت را کفن کرده و در تابوت می‌بیند. در این لحظه کودکی را می‌بیند که از میان جمعیت بیرون می‌آید، بر پیکر حضرت حاضر می‌شود و نماز می‌گزارد و پس از پایان نماز رو به ابوالادیان می‌کند و پاسخ‌نامه‌های مدائن را از او می‌خواهد. ابوالادیان با دیدن این دو نشانه، منتظر نشانه سوم می‌ماند. در همین زمان، گروهی از مردم قم سراغ امام حسن عسکری (ع) را می‌گیرند. مردم، آنها را به جعفر کذاب معرفی می‌کنند، ولی جعفر نشانی اموال را نمی‌داند. در همین لحظه شخصی از جانب امام دوازدهم می‌آید و نشانی نامه‌ها و کیسه‌ها را می‌دهد. به این ترتیب، ابوالادیان به امامت آن کودک پنج ساله یقین می‌یابد.

۵. اقدام‌های امام حسن عسکری (ع) برای معرفی حضرت مهدی (عج) به شیعیان

امام حسن عسکری (ع) به منظور آماده‌سازی افکار عمومی برای پذیرش امامت حضرت مهدی (عج)، ایشان را در فرصت‌های مناسب به شیعیان معرفی می‌کرد و با ایجاد شبکه ارتباطی و کیلان و نایبان مردم، آنها را به تدریج برای دوران غیبت آماده می‌ساخت.

محورهای مهم

الف) معرفی حضرت مهدی(عج) به خواص شیعیان

روزی احمد بن اسحاق، یکی از یاران خاص امام حسن عسکری(ع)، از ایشان درباره جانشین پس از آن حضرت پرسید. امام حسن(ع) وارد اتاق دیگری شد و پس از مدتی برگشت، درحالی که کودک سه ساله‌ای را که رخساری چون ماه شب چهارده داشت، در آغوش گرفته بود. سپس به آن کودک سه ساله اشاره کرد.

همچنین، نقل شده است روزی چهل نفر از شیعیان خاص امام حسن(ع) در مجلسی حضور داشتند. عثمان بن سعید برخاست تا پرسشی بکند، ولی امام حسن(ع) به او فرمود: «بنشین!» عثمان ناراحت شد و خواست مجلس را ترک کند که امام فرمود: «کسی از مجلس بیرون نرود!» سپس افزود: «شما می‌خواهید درباره امام پس از من پرسید؟!» و همه منتظر پاسخ بودند که ناگاه کودکی نورانی وارد مجلس شد. امام حسن(ع) فرمود: «این کودک، امام شما پس از من است. پس، از فرمانش پیروی کنید و با او مخالفت نورزید که هلاک می‌شوید».

روزی یعقوب منفوس نزد امام عسکری(ع)، داخل حیاط و بر روی تخت نشسته بود که از حضرت درباره امام پس از ایشان پرسید. حضرت به او دستور داد پرده اتاقی را کنار بزند. وی پرده را کنار زد و کودکی خوش‌سیما را دید. امام حسن(ع) فرمود: «او امام پس از من خواهد بود.» سپس امام حسن(ع) از غیبت آن کودک می‌گوید. یعقوب با شنیدن سخنان امام شگفت‌زده می‌شود. امام بار دیگر از او می‌خواهد پرده را کنار بزند. یعقوب فرمان امام را اجرا می‌کند، ولی آن کودک را نمی‌بیند. سپس امام حسن(ع) می‌فرماید: «وی تا وقت معلوم که برای ظهور او مقرر شده است، پنهان خواهد بود».

ب) ایجاد شبکه ارتباطی نمایندگان و رابطان.

۶. ارتباط با امام زمان (عج) در دوران غیبت صغری

حضرت از راه نواب اربعه خود و نمایندگان آنها همواره با شیعیان در ارتباط بود و شیعیان از وجود آن حضرت بهره‌مند می‌شدند.

محو‌رهای مهم

مهم‌ترین وظایف و فعالیت‌های نواب اربعه:

الف) پنهان نگه داشتن اقامت‌گاه امام زمان (عج)

روزی برخی شیعیان از محمد بن عثمان درباره نام امام و اقامت‌گاه حضرت پرسیدند. محمد بن عثمان برای پاسخگویی به پرسش آنها منتظر واکنش و دستور حضرت شد. سپس نامه‌ای به این مضمون از ناحیه مقدسه صادر شد: «اگر سکوت کنند، بهشت و اگر حرفی بزنند، دوزخ. اگر از اسم باخبر گردند، آن را فاش می‌کنند و اگر از مکان آگاه شوند، آن را [به دیگران] نشان می‌دهند».

ب) سامان‌دهی شبکه ارتباطی نمایندگان و رابطان

نواب اربعه در مناطق متمرکز شیعه‌نشین مانند بغداد، کوفه، اهواز، همدان، قم، ری و آذربایجان نمایندگان داشتند و به کمک آنها مشکلات شیعیان را رفع می‌کردند و به پرسش‌های آنان پاسخ می‌گفتند.

ج) گرفتن و توزیع اموال متعلق به امام

یکی از وظایف نواب، گرفتن اموال، هدیه‌ها و خمس از شیعیان بود که می‌توان به دریافت اموال برخی شیعیان قم به دست عثمان بن سعید اشاره کرد. داستان محمد بن ابراهیم که به پسرش وصیت کرد اموالی را پس از مرگش به امام برساند نیز، از این جمله است.

د) پاسخگویی به پرسش‌های فقهی و مشکلات عقیدتی

در این زمینه می‌توان به نامه‌ای که اسحاق بن یعقوب به حضرت نگاشت و در آن درباره مسائل فقهی مطرح شده، از حضرت پرسید و نیز نامه‌ای که حضرت در پاسخ به پرسش‌های نماینده قم، محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری نوشت، اشاره کرد.

ه) مبارزه با مدعیان دروغین نیابت و مهدویت

نواب امام در زمینه‌های سیاسی - اجتماعی نیز فعالیت‌های چشم‌گیری داشتند و با آگاهی دادن به موقع، شیعیان را از هرگونه انحراف و تزلزل باز می‌داشتند. آنها به کمک رهنمودهای امام، مدعیان دروغین نیابت را به مردم معرفی و آنها را رسوا می‌کردند. نقل است شلمغانی، یکی از فقیهان شیعه منحرف شد و افکار کفرآمیزی را مطرح کرد و قائل به حلول پیامبر دائمه در نواب اربعه شد که حسین بن روح، نماینده امام به رهنمود آن حضرت، وی را در میان قومش رسوا کرد و مردم پس از آگاه شدن از حقیقت ماجرا، وی را کشتند.

همچنین، از جمله افرادی که از جانب ناحیه مقدسه در لعن و نفرین آنها نامه صادر شده است، می‌توان به ابومحمد شریمی؛ محمد بن نصر نمیری؛ احمد بن هلال کرخی؛ ابوطاهر محمد بن علی بن بلال؛ حسین بن منصور حلاج و محمد بن علی شلمغانی اشاره کرد.

۷. شخصیت‌شناسی نواب اربعه

امام دوازدهم شیعه در دوران غیبت صغری چهار نایب ویژه داشت که با کمک آنها شبکه ارتباطی نمایندگان را سازمان‌دهی و با دیگر مردم ارتباط برقرار می‌کرد. همچنین، از طریق آنان پاسخگوی مشکلات مردم بود.

محورهای مهم

الف) عثمان بن سعید، نخستین نایب امام

عثمان بن سعید از جانب سه امام وکالت و نمایندگی داشت. او در یازده سالگی به خدمت امام هادی(ع) درآمد و با ایشان پیمان معرفی بست و پس از شهادت آن حضرت، وکالت امام حسن عسکری(ع) را بر عهده گرفت. سپس حضرت مهدی(عج) پس از شهادت امام حسن(ع) وی را به مقام وکالت و نیابت خویش منصوب کرد. عثمان بن سعید، از فقیهان شیعه و از شاگردان امامان معصوم(ع) است. وی به امانت، عدالت و جلالت، نزد شیعیان مشهور بود. وی برای پنهان نگه داشتن فعالیت‌های خود، به تجارت روغن زیتون اشتغال داشت و از این راه می‌توانست وارد اردوگاه ارتش خلیفه شود و به اهداف خود دست یابد. عثمان پیش از سال ۲۶۷ هـ. ق وفات کرد. امام زمان(عج) در سوگ او نامه تسلیتی صادر کرد. وی در طرف غربی بغداد، در مسجد خیابان میدان دفن شده است.

ب) محمد بن عثمان، دومین نایب امام

محمد بن عثمان، پسر عثمان بن سعید، نایب اول حضرت است که پس از وفات پدرش، امام زمان(عج) وی را به‌عنوان نایب دوم برگزید. وی مرجع و پناهگاه شیعیان در مسائل کلامی، فقهی و اجتماعی بود و پاسخ‌ها و آموزه‌های فقهی و اعتقادی امام را به مردم می‌رساند. محمد بن عثمان در سال ۳۰۵ هـ. ق وفات کرد و در قبرش که خودش آن را حفر کرده بود، دفن شد.

ج) ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی، نایب سوم امام

ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی، به دلیل مقام دینی بزرگی که داشت، نزد شیعیان مورد اطمینان و اعتماد بود. دانشمندان علم رجال، او را از

اهالی قم و از خاندان نوبختی معرفی کرده‌اند. وی بر ابوعبدالله حسین بن علی نوبختی، وزیر ابن رائق تسلط و نفوذ داشت و در دستگاه خلفای عباسی از احترام ویژه‌ای برخوردار بود. وی به رهنمود امام، شلمغانی را که مدعی نیابت بود، رسوا کرد.

د) ابوالحسن علی بن محمد سمري، نایب چهارم امام

سمري، از خاندان باایمان و شیعه بود. در دوران نیابت او ستم و خون‌ریزی خلفا به اوج خود رسیده بود. از این رو، وی نتوانست فعالیت زیادی داشته باشد. شش روز پیش از وفات علی سمري، حضرت مهدی (عج) نامه‌ای برایش فرستاد که در آن، زمان مرگ وی را تعیین کرده بود. این نامه در حقیقت، نشان‌دهنده پایان دوران غیبت صغری و انقطاع نیابت خاصه و آغاز دوران غیبت کبری بود.

۸. غیبت پیامبران گذشته

در تاریخ و سرگذشت پیامبران، غیبت، به‌عنوان یک استراتژی برای آزمون یا مجازات مردم تحقق یافته است. پیشوایان امت‌های گذشته مانند صالح، یونس، عیسی و خضر هرکدام به دلیلی غیبت اختیار کرده و از انظار عمومی پنهان شده‌اند.

محورهای مهم

الف) بررسی تاریخی غیبت پیامبران؛

ب) تحلیل آثار سیاسی - اجتماعی غیبت؛

ج) تبیین رابطه غیبت کبرای حضرت مهدی (عج) با غیبت پیامبران الهی.

۹. مهدویت، غرب و مسیحیت

یکی از مباحثی که در دنیای غرب و مسیحیت توجه بسیاری را به خود جلب کرده، بحث ظهور منجی و آمدن مسیح است. کارشناسان

مذهبی غرب، مردم را به منجی موعود و ظهور مصلح جهانی نوید می‌دهند و آنها را به آینده امیدوار می‌کنند.

محورهای مهم

(الف) موعودگرایی در غرب؛

(ب) مسیحیت، آموزه‌های دینی و ظهور مسیح.

۱۰. آخرالزمان؛ باور مشترک

باور به آخرالزمان و ویژگی‌های آن، در میان همه اقوام و ادیان چنان عمیق است که می‌توان گفت این باور در ضمیر ناخودآگاه همه انسان‌ها ریشه دارد. همه انسان‌ها از هر سرزمین، رنگ و نژاد، براساس باور به ظهور دولت حق و برقراری عدالت جهانی، امید خویش را از دست نمی‌دهند.

محورهای مهم

(الف) فرجام جهان از دیدگاه کتاب‌های آسمانی؛

(ب) ویژگی‌های آخرالزمان؛

(ج) فتنه‌های آخرالزمان و آزمون‌های سخت؛

(د) ظهور منجی و پیروزی حق بر باطل؛

(ه) تحقق دولت کریمه و عصر طلایی و کمال انسانی.

۱۱. سینما و آخرالزمان

موضوع جذاب و جهانی آخرالزمان، محور بسیاری از محصولات تصویری کمپانی‌های سینمایی جهان قرار گرفته است. سینماگران و برنامه‌سازان به دو شیوه پرداخت مستقیم یا رویکرد نمادینی و استعاره‌ای، شرایط آخرالزمان را به تصویر کشیده‌اند. آنها آخرالزمان را آن‌گونه که خود می‌پندارند، در گونه‌های گوناگون علمی، اسطوره‌ای، تکنولوژیک، طبیعی و دینی ارائه می‌کنند.

محورهای مهم

الف) ترسیم شرایط فرجام جهان در آثار سینمایی؛
ب) پیش‌فرض‌های ایدئولوژیک نظام‌های تصویری در پرداختن به
آخرالزمان؛

ج) بررسی و تحلیل نمونه‌های سینمایی ساخته‌شده با موضوع پایان دنیا.

۱۲. تجلی امامت در حج

مناسک عبادی - سیاسی حج که یکی از آموزه‌های بزرگ دین اسلام
است، خاستگاه ولایت و تجلی‌گاه امامت است. پیوند عمیق این آیین
الهی با امامت، رمز توحید است.

محورهای مهم

الف) حج و امامت، در آینه روایت‌ها؛
ب) حضور امام عصر (عج) در عرفات؛
ج) آثار تربیتی اعتقاد به حضور امام در آیین حج؛
د) جایگاه امامت در فلسفه حج.

۱۳. دولت مهدوی، رفاه اقتصادی

یکی از ویژگی‌های دولت کریمه حضرت مهدی (عج)، ایجاد رفاه
اقتصادی و رفع نیازهای اجتماعی و تکامل مادی جامعه است. شناخت
برنامه‌های اقتصادی حکومت حضرت و بررسی راهکارهای عملی در
این زمینه، روشنگر راه دولتمردان جامعه اسلامی ایران برای تأمین رفاه
اقتصادی خواهد بود.

محورهای مهم

الف) سیاست‌ها و اقدام‌های قابل پیش‌بینی حضرت در امر اقتصاد؛
ب) راهکارها و زمینه‌های ایجاد رفاه اقتصادی در دولت مهدوی؛

- یک - اجرای اصل مساوات و عدالت؛
- دو - عمران و آبادی دنیا؛
- سه - بازپس‌گیری ثروت‌های غصب‌شده؛
- چهار - پیشرفت دانش و فنون.

۱۴. حضرت مهدی، میراث‌دار پیامبران

در آموزه‌های مهدوی و احادیث مربوط به این باب، حضرت مهدی (عج) وارث پیامبران معرفی شده است، به‌گونه‌ای که از هر یک از پیامبران نشانه‌ای با خود خواهد داشت.

محو‌رهای مهم

- الف) موکب، لباس، سلاح و پرچم حضرت؛
- ب) ذخایر پیامبران (عصای موسی، تابوت سکینه، خاتم سلیمان و حله اسماعیل و...)
- ج) کتاب‌های آسمانی در دست حضرت؛
- د) قرآن علی (ع) و مصحف فاطمه (س) در اختیار حضرت.

۱۵. نیمه شعبان در تاریخ ایران

فرهنگ مهدویت در باور تمام اقوام ایرانی ریشه عمیق دارد. بررسی افکار و باورهای ایرانیان در باب مهدویت، این حقیقت را اثبات می‌کند. ریشه‌دار بودن این فرهنگ به‌گونه‌ای است که تحولات سیاسی و تاریخی مانع از گسترش آن در ایران نشده است.

محو‌رهای مهم

- الف) فرهنگ مهدویت در زمان‌های گوناگون تاریخ ایران؛
- یک - عهد سامانیان تا تیموریان؛

دو - دوره صفویه؛

سه - دوره قاجاریه و عصر پهلوی؛

ب) جشن نیمه شعبان در میان اقوام ایرانی؛

ج) نیمه شعبان و کارکردهای فرهنگی - اجتماعی.

۱۶. ایرانیان و عصر ظهور

جایگاه استراتژیک ایران در میان کشورهای جهان اسلام، این کشور را به پایگاهی مهم برای شیعیان جهان تبدیل کرده است. حکومت اسلامی در ایران موجب بیداری نهضت‌های اسلامی در جهان شده است. پایداری ملت ایران به جهت باور به وجود امامی زنده و معصوم و کوشش برای تحقق دولت کریمه آن حضرت ستودنی است.

محورهای مهم

الف) وجود آیات و روایات در ستایش ایرانیان در آخرالزمان؛

ب) اقدام‌های جمهوری اسلامی در گسترش فرهنگ مهدویت؛

ج) نقش ایرانیان در دوران ظهور؛

د) ایرانیان در صف یاران حضرت مهدی (عج).

۱۷. انتظار و بهداشت روانی

تبیین رابطه انتظار با بهداشت روانی و شناخت آثار روحی - روانی آن و تحلیل جنبه‌های روان‌شناسی مسئله انتظار، از مسائل مهم در آموزه‌های مهدوی است. براین اساس، سلامت روحی منتظران در پویایی، نشاط، حرکت و کوشش آنها ظهور خواهد کرد.

محورهای مهم

الف) تبیین رابطه انتظار با سلامت روانی؛

ب) آثار مثبت انتظار و نقش مؤثر آن در پویایی جامعه؛

یک - امید و حرکت؛

دو - خلاقیت و نوآوری؛

ج - تفکر و آمادگی.

۱۸. آرمان‌شهر و دولت کریمه

محور اصلی اندیشه آرمان‌شهر، کمال‌خواهی انسان و حاکم شدن فضیلت و ارزش در جامعه آرمانی است که به تعالی و سعادت بشری می‌انجامد. مکتب تشیع نیز جامعه آرمانی و تحقق دولت کریمه را در پایان دنیا به پیروان خویش نوید داده است.

محورهای مهم

الف) مکتب تشیع و اندیشه آرمان‌شهر؛

ب) آرمان‌شهر از دیدگاه اندیشمندان غرب؛

ج) تجلی آرمان‌شهر در آثار سینمایی غرب.

۱۹. نشانه‌های ظهور

ظهور منجی در آخرالزمان، از باورهای مسلم همه پیروان ادیان گوناگون است. در آموزه‌های اسلامی برای ظهور و قیام امام عصر (عج) نشانه‌هایی بیان شده است که بررسی آنها مانع کج‌روی‌ها، انحراف‌ها و خرافه‌پرستی‌ها می‌شود.

محورهای مهم

الف) روایت‌های شیعه و نشانه‌های ظهور؛

ب) تبیین نشانه‌های خاص و عمومی؛

ج) نشانه‌های فلکی، زمین و آسمان؛

د) بررسی نشانه‌های قطعی؛

ه) خروج سفیانی و دجال و شخصیت‌شناسی آنها؛
و) بررسی تطبیقی پیشگویی‌های دانشمندان غرب درباره پایان دنیا.

۲۰. ادیان و منجی‌گرایی

اعتقاد به منجی و ظهور مصلح، به شیعه منحصر نمی‌شود، بلکه اعتقادی جهانی و همگانی است و همه پیامبران پیروانشان را به ظهور مصلح جهانی نوید داده‌اند. از این رو، پیروان راستین همه ادیان آسمانی، در انتظار انقلاب جهانی مصلح و موعود خویش هستند.

محورهای مهم

الف) بشارت‌های زبور

زبور، کتابی است که به حضرت داود نازل شده است و در کتاب عهد عتیق از آن به عنوان مزامیر یاد شده است.

در زبور درباره منجی موعود می‌خوانیم:

شریران منقطع خواهند شد و منتظران خداوند، وارث زمین خواهند شد. پس از اندک زمانی شریری نخواهد بود. نسل شریر منقطع می‌شود. صالحان، وارث زمین خواهند شد و تا ابد در آن سکونت خواهند کرد.

ب) کتاب اشعیا نبی

در این کتاب درباره مصلح چنین آمده است:

مسکینان را به عدالت رهبری خواهد کرد...، کمر بند کمرش عدالت خواهد بود و کمر بند میانش امانت. گرگ با گوسفند و پلنگ با بزغاله خواهد بود و گوساله و شیر با هم.

ج) کتاب دانیال نبی

منجی، در کتاب دانیال نبی، این‌گونه معرفی شده است:

در آن زمان هر یک از قوم تو که در دفتر مکتوب یافت شود، رستگار خواهد شد و بسیاری از آنانی که در زمین خوابیده‌اند، بیدار خواهند شد... آنانی که بسیاری را به راه عدالت دعوت می‌کنند، مانند

ستارگان خواهند بود تا همیشه، ولی تو ای دانیال! کلام را پنهان و آن را
تا زمان آخر مهر کن!

د) حیقوق نبی

اگرچه تأخیر نماید، برایش منتظر باش! زیرا که البته خواهد آمد و
درنگ نخواهد کرد... بلکه جمیع امت‌ها را نزد خود جمع می‌کند و
تمامی قوم‌ها را برای خویش فراهم می‌آورد.

ه) انجیل

در *انجیل* از موعود به پسر انسان تعبیر شده و در این باره آمده است:
آگاهی نشانه پسر انسان در آسمان پدید گردد و در آن وقت، جمیع
طوایف زمین سینه‌زنی کنند و پسر انسان را ببینند که بر ابرهای آسمانی
با قوت جلال می‌آید...، ولی از آن روز و ساعت هیچ کس آگاهی
ندارد.

کمرهای خود را بسته [و] چراغ‌های خود را فروخته بدارید! خوشا
به حال آن غلامان که آقای ایشان چون آید، ایشان را بیدار بیاورد.
پس شما نیز آگاه باشید؛ زیرا در ساعتی که گمان نبرید، پسر انسان
می‌آید.

و) کتاب‌های زرتشتیان

در *اوستا* از منجی به عنوان *استوت ارت یا سوشیانت* یاد شده و
در این باره آمده است:

چاره و درمان همه دردها و رنج‌ها با اوست! رنج و بیماری، پیری، ستم،
بی‌دینی و فساد را ریشه کن می‌کند.
سوشیانت، دین را در جهان می‌گستراند، فقر و نداری را ریشه کن
می‌کند [و] ایزدان را از دست اهریمنان نجات می‌دهد.

ز) کتاب‌های مقدس هندی‌ها

در کتاب‌های مقدس هندی‌ها آمده است:

کالکی، مظهر دهم ویشنو، در انقضای کلی یا عصر آهن، سوار بر اسب
سفیدی درحالی که شمشیر برهنه درخشانی به صورت ستاره دنباله‌دار در دست
دارد، ظاهر می‌شود و تمام شریران را هلاک می‌کند.

دنیا به پادشاهی عادل در آخرالزمان که پیشوای فرشتگان و پریان و آدمیان است، ختم می‌شود و حق دولتی با اوست. آنچه در دریاها و زمین‌ها و کوه‌ها پنهان باشد، به دست می‌آورد و از آسمان‌ها و زمین، آنچه باشد، خبر می‌دهد.

ح) تمام امتهای جهان

در باور همه ملت‌های جهان، ظهور منجی در آخرالزمان، جزو امور مسلم است، به گونه‌ای که می‌توان از آن به‌عنوان یکی از امور فطری بشر یاد کرد. ژرمن‌ها، صرب‌ها، اقوام اسکاندیناوی و دیگر مردمان جهان نیز در انتظار موعودی جهانی هستند و برای او نام‌های گوناگونی مانند ارتور، اودین، کالوینک و بوخص را برگزیده‌اند.

۲۱. خانواده و ترویج فرهنگ مهدویت

در نظام تعلیم و تربیت، خانواده به‌عنوان مهم‌ترین نهاد اجتماعی، نخستین پایگاهی است که تربیت فرزندان را بر عهده دارد. خانواده، افزون بر فراهم آوردن نیازهای زندگی و مادی، وظیفه دارد به امر تعلیم و تربیت و برآوردن نیازهای معنوی فرزندان نیز اهمیت دهد. بر همین اساس، انتقال ارزش‌های دینی به فرزندان و آشنا کردن آنان با فرهنگ اصیل مهدوی، در کنار دیگر هنجارهای رفتاری و فرهنگی امری ضروری است.

محورهای مهم

الف) تبیین کارکردهای فرهنگی خانواده و جایگاه آن در نظام تربیتی؛
ب) نقش خانواده در آشنا کردن فرزندان با اولیای الهی به‌ویژه امام عصر(عج)؛

ج) ضرورت انتقال محبت امامان معصوم(ع) به فرزندان؛

د) تربیت نسل منتظر، وظیفه اصلی خانواده‌ها.

۲۲. آسیب‌شناسی فرهنگ مهدوی

به همان اندازه که ترویج فرهنگ مهدویت اهمیت دارد، شناخت آسیب‌ها و مسائل آن نیز مهم است. مقوله مهم مهدویت، خاستگاه پویایی و حیات جامعه است، ولی اندیشه‌های افراطی و گاه انحرافی، موجب پی‌آمدهای منفی و برداشت‌های نادرست از این امر شده است.

محو­رهای مهم

الف) مدعیان دروغین مهدویت و نیابت خاصه و عامه؛

ب) تطبیق سلیقه‌ای نشانه‌های ظهور؛

ج) توقیت و تعیین وقت ظهور؛

د) نپذیرفتن ولایت فقیه و نیابت عامه؛

هـ) برداشت‌های انحرافی از مبحث انتظار.

۲۳. تحلیل‌نامه‌های امام زمان (عج)

در دوره غیبت صغری، بهترین راه ارتباط مردم با وجود مقدس امام دوازدهم، نواب اربعه بودند. مردم از طریق ایشان نیازها، پرسش‌ها و مشکلات خود را به گوش امام می‌رساندند و پاسخ می‌گرفتند. گاه آن حضرت در پاسخ به نامه افراد یا به دلایل دیگری نامه‌ای می‌فرستاد و در آن نامه، وظایف افراد را مشخص می‌کرد.

محو­رهای مهم

الف) بیان نامه‌ها و تقسیم‌بندی موضوعی آنها؛

ب) بررسی اعتبار و صحت و سقم نامه‌های منسوب به حضرت مهدی (عج)؛

ج) دیدگاه فقیهان درباره نامه‌های فقهی؛

د) امکان ارتباط کتبی در دوران غیبت صغری با حضرت و نبودن این امکان در دوران غیبت کبری.

۲۴. اقامتگاه امام عصر (عج)

امام دوازدهم شیعیان از همان آغاز ولادت، پنهانی زیسته است و چگونگی زندگی آن حضرت، اقامتگاه و جزئیات زندگی ایشان جزو اسرار هستی است. به راستی آن حضرت در کدامین نقطه زمین اقامت کرده است؟!

محورهای مهم

الف) بررسی دلایل پنهان بودن اقامتگاه حضرت مهدی (عج)؛

ب) غیبت کبری و اقامتگاه آن حضرت در روایت‌ها؛

ج) دوران ظهور و اقامتگاه آن حضرت

۲۵. آموزه‌های مهدوی و بازی‌های رایانه‌ای

بازی‌های رایانه‌ای، از محبوب‌ترین و رایج‌ترین بازی‌های عصر حاضر است که مخاطبان آن را گروه‌های سنی گوناگونی تشکیل می‌دهند. امروزه با استفاده از تکنولوژی و ابزارهای رایانه‌ای و با ترسیم دنیای مجازی جذاب، می‌توان بسیاری از کودکان و نوجوانان را جذب کرد و بر فرهنگ و هویت آنان آثار جدی گذاشت.

محورهای مهم

الف) بازی‌های رایانه‌ای و ظرفیت‌های فرهنگی؛

ب) آثار ایدئولوژیک بازی‌های رایانه‌ای؛

ج) بازی‌های رایانه‌ای، راهی مناسب برای طرح و آموزش آموزه‌های مهدوی؛

د) آسیب‌شناسی بازی‌های رایانه‌ای؛

ه) معرفی بازی‌های رایانه‌ای همسو یا معارض با مهدویت.

۲۶. دولت پایانی

یکی از مباحثی که در اندیشه مهدویت مطرح است، تحقق آخرین دولت الهی و استقرار آن در آخرالزمان است. برای این دولت ویژگی‌های فراوانی بیان شده است. یکی از جنبه‌های ویژه‌ای که می‌توان با کمک آن حکومت حضرت مهدی (عج) را بررسی کرد، تحقق این حکومت به‌عنوان آخرین دولت روی زمین است.

محورهای مهم

الف) بازشناسی مفهوم آخرین دولت با استفاده از روایت‌ها؛

ب) تعبیرهای رایج درباره دولت آخرالزمان؛

ج) ویژگی‌های آخرین دولت.

۲۷. نقش هدایت‌گری امام در دوره غیبت

امامان معصوم (ع) همواره به‌عنوان رهبران الهی، مردم را به سعادت و خوش‌بختی رهنمون بوده‌اند و آنان را از انحراف و گمراهی بازداشته‌اند. پرسش این است که حضرت مهدی (عج) در دوران غیبت، این نقش را چگونه ایفا می‌کند؟

محورهای مهم

الف) تبیین نقش هدایت‌گری ائمه معصوم (ع)؛

ب) دیدگاه امامان معصوم (ع) درباره بهره‌گیری از امام غایب؛

ج) هدایت‌های عمومی و اختصاصی حضرت مهدی (عج)؛

۲۸. جایگاه امید در آموزه‌های مهدوی

امید، مرکب حرکت و امیدواری و رحمتی الهی است که انسان را از یوچ‌گرایی بازمی‌دارد. در فرهنگ مهدویت، امید جایگاهی محوری دارد و عامل پویایی و رشد جامعه است؛ امید به تحقق خواسته‌ها و عملی شدن آرمان‌های والای بشر.

محورهای مهم

الف) تعریف امید؛

ب) نقش امید در سلامت روانی انسان؛

ج) بررسی امید از دیدگاه معصومان(ع)؛

د) رابطه امید و انتظار؛

هـ) آسیب‌شناسی بحث امید و امیدواری؛

و) جایگاه امید در فرهنگ مهدویت.

۲۹. نسبت جهانی‌شدن و مهدویت

امروزه جهانی‌شدن، به دغدغهای عمومی تبدیل شده و نویسندگان و تحلیلگران جهان را به خود سرگرم ساخته است. تبیین پدیده‌های جهانی شدن و رابطه آن با مهدویت، به فهم و درک عمیق‌تر مفهوم جهان‌شمولی حکومت مهدوی می‌انجامد.

محورهای مهم

الف) ماهیت جهانی‌شدن و فرآیند پیچیده آن؛

ب) ابعاد گسترده جهانی‌شدن و پی‌آمدهای آن؛

ج) ارزیابی رابطه جهانی‌شدن با مهدویت، (همسویی یا تقابل)؛

د) ایده جهان‌شمولی اسلام و تحقق حکومت جهانی مهدوی.

۳۰. رابطه امنیت با حکومت مهدوی

امنیت، به معنای آرامش و آسایش، در همه جنبه‌های آن اعم از امنیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، از مباحث مهم در اندیشه مهدویت است. وجود امنیت در نتیجه حکومت مهدوی، آرمانی است که شیعه برای دستیابی به آن، در انتظار تحقق شرایط ایجاد جامعه امن مهدوی است.

محورهای مهم

(الف) ناامنی، معضل کنونی جامعه بشری؛

(ب) جایگاه امنیت در حکومت مهدوی؛

(ج) رابطه امنیت با رشد و تعالی جوامع انسانی.

۳۱. بلوغ اجتماعی در آستانه ظهور

سال‌های بسیار است که شیعه برای تحقق دولت کریمه حضرت مهدی (عج) روزشماری می‌کند. این انتظار موجب حرکت و پویایی شیعه شده و وی را به سطحی از آمادگی و بلوغ رسانده است. شرط تحقق ظهور و بهره‌مندی از چشمه‌سار ولایت، ایجاد قابلیت و ظرفیت پذیرش ولایت حضرت مهدی (عج) است.

محورهای مهم

(الف) شاخص‌های بلوغ اجتماعی؛

(ب) شرایط تحقق بلوغ اجتماعی؛

(ج) رابطه بلوغ اجتماعی با تحقق ظهور؛

(د) عبودیت، استقامت و پارسایی؛ اساس جامعه منتظر.

۳۲. دعا برای فرج

نیایش به درگاه خداوند، درخواست گشایش و دعا برای فرج، از وظایف معنوی شیعیان در دوران غیبت است که رهبران الهی همواره بر آن تأکید و شیعه را به دعا و ارتباط معنوی سفارش کرده‌اند.

محورهای مهم

- الف) رابطه دعا با گشایش و فرج؛
- ب) نیایش و دعا برای تعجیل ظهور؛
- ج) شرایط و آداب دعا کردن؛
- د) اوقات ویژه دعا و درخواست فرج.

۳۳. جایگاه زنان در حکومت مهدوی

از مباحث مطرح در حکومت مهدوی، جایگاه زنان و نقش‌آفرینی آنان در قیام حضرت مهدی(عج) است. در طول تاریخ، زنان در بیشتر جنبش‌ها نقش اثرگذار و جدی داشته‌اند. از این رو، باید حضور آنان در حکومت امام عصر(ع) و مسئولیت‌شان در دوران ظهور را بررسی کرد.

محورهای مهم

- الف) نقش زنان در قیام امام عصر(عج)؛
- ب) بررسی روایت‌هایی درباره نقش‌آفرینی زنان در حکومت مهدوی؛
- ج) رجعت زنان در دوران ظهور؛
- د) وظیفه زنان و مادران پیش از ظهور.

۳۴. انسجام اسلامی در پرتو موعودباوری

پویایی موجود در جهان اسلام و تحول‌های ژرف در جوامع اسلامی، زمینه‌ساز خودآگاهی و بیداری مسلمانان شده است. بی‌شک، توجه به آموزه‌های مشترک دینی و شناخت ریشه‌های مشترک تمدنی، موجب تقویت قدرت جهان اسلام در برابر بیگانگان و انسجام امت اسلامی خواهد شد.

محورهای مهم

- الف) شناسایی وجوه مشترک موعودباوری شیعه و سنی؛
- ب) آسیب‌شناسی جریان‌های انحرافی و اندیشه‌های خرافاتی؛

چ) هراس جدی مستکبران از گسترش موعودباوری اسلامی؛

د) عزت و قدرت جهان اسلام در پرتو مهدویت.

۳۵. اسرار و فلسفه غیبت

کشف همه رازها و ناشناخته‌های آفرینش برای بشر ممکن نیست؛ زیرا در پس هر پدیده و حادثه‌ای در این جهان، نکته و رازی نهفته است. در این میان، اگرچه حقیقت و راز غیبت حضرت مهدی (عج) بر ما پوشیده است، سخن از حکمت‌ها و رازهای آشکار این حادثه موجب افزایش ایمان و تسلیم شدن در برابر تقدیر الهی خواهد شد.

محورهای مهم

الف) پنهان بودن حقیقت اشیا در عالم تکوین و تشریح؛

ب) بررسی فایده‌ها و پی‌آمدهای غیبت؛

ج) تبیین علل و اسرار ظاهری غیبت؛

د) بررسی جنبه نعمت‌بودن غیبت.

۳۶. طول عمر حضرت مهدی (عج)

کوشش برای افزایش طول عمر همراه با تندرستی، از حب ذات و حب بقا در آدمی سرچشمه می‌گیرد. امکان طول عمر در بشر از نظر دانش‌ها، امری تأییدشده و پذیرفته است. با وجود این، طول عمر حضرت مهدی (عج) از جمله مباحث علمی است که درباره شبهه واقع شده وجود دارد و برخی آن را ناممکن دانسته‌اند، درحالی‌که براساس یافته‌های علمی و تاریخی، این موضوع امری ممکن و طبیعی است.

محورهای مهم

الف) طول عمر از نظر دانش و علوم؛

ب) امکان و وقوع طول عمر؛

ج) طول عمر از نظر ادیان؛

د) سالخوردگان و یافته‌های تاریخی.

۳۷. هم‌زمانی رجعت با نهضت مهدوی

از دیدگاه اسلام و دیگر آیین‌های الهی، گروهی از انسان‌ها پس از مرگ و پیش از رستاخیز، هم‌زمان با نهضت جهانی مهدی موعود(عج) رجعت خواهند کرد. این حقیقت، هم با مبانی عقلی و هم با منطق وحی سازگار است. در این بازگشت اسرارآمیز، جلال و شکوه حقیقی اسلام تجلی می‌کند و انسان‌های نیکوکار به پاداش اعمال خود خواهند رسید و کافران و سردمداران آن سرافکننده و خوار خواهند شد.

محورهای مهم

الف) تبیین مفهوم رجعت و فلسفه آن؛

ب) رجعت در منابع اسلامی؛

ج) رابطه رجعت با ظهور؛

د) تفاوت رجعت با تناسخ.

۳۸. سلاح‌های ویرانگر در دوران ظهور

امروزه دنیا به سلاح‌های کشتار جمعی و خطرناک مجهز شده است و در آینده نیز بشر با پیشرفت صنعت و تکنولوژی، به سلاح‌های خطرناک‌تر و بمب‌های هوشمند هسته‌ای و مانند آن دست خواهد یافت. به‌راستی وضعیت این ابزار پیشرفته در قیام حضرت مهدی(عج) چگونه خواهد بود؟

محورهای مهم

الف) بررسی ویژگی‌های قیام حضرت از دیدگاه روایات؛

ب) بررسی وضعیت سلاح‌های کشتار جمعی و تجهیزات مدرن نظامی در پایان دنیا؛

ج) جنگ‌های جهانی و آشوب‌های فراگیر در آخرالزمان.

۳۹. نقش نهادهای فرهنگی

در عصر حاکمیت فرهنگ پوچ و بی‌اساس غرب، مسئولیت مهم تربیت نسل جوان بر عهده نهادهای فرهنگی - تربیتی کشور است. نقش تعیین‌کننده نهادهای فرهنگی کشور در گسترش و نهادینه شدن فرهنگ مهدویت و تربیت نسل منتظر و مهدی‌باور، انکارناپذیر است.

محورهای مهم

- الف) تبیین نقش نهادهای فرهنگی در ترویج فرهنگ مهدویت؛
- ب) لزوم برنامه‌ریزی جدی و شناخت سازوکار گسترش مهدی‌باوری در میان جوانان؛
- ج) نقد و بررسی فعالیت‌های فعلی نهادهای فرهنگی - تربیتی کشور.

۴۰. دلالت‌های عقلی بر تحقق ظهور

زندگی همراه با خوش‌بختی، بهره‌مندی و امنیت، آرزویی است که انسان از آغاز آفرینش برای دستیابی به آن کوشیده است. اگر این آرزو محقق نمی‌شد، نباید این خواهش هرگز در نهاد وی نقش می‌بست. بر همین اساس، روزی فرا خواهد رسید که همه آرزوهای بشر برآورده شود.

محورهای مهم

- الف) بررسی دلایل عقلی تحقق ظهور و برپایی دولت کامل؛
- ب) آرمان‌خواهی انسان، برخاسته از فطرت الهی؛
- ج) تبیین مفهوم آرزو و آرمان و بیان تفاوت آنها.

۴۱. انتصاب به امامت، در کودکی

مقام امامت نزد شیعه، مقامی انتصابی است که خداوند براساس شایستگی‌های ذاتی به افرادی ویژه می‌بخشد. این رهبری، پس از پیامبر اکرم (ص) به امامان معصوم (ع) واگذار شده و هر امام، پس از خود

شخصی را به عنوان جانشین معرفی کرده است. یکی از شبهه‌هایی که درباره امام دوازدهم مطرح است، چگونگی انتصاب ایشان به رهبری و امامت مسلمانان در کودکی است.

محورهای مهم

الف) تبیین جایگاه و مقام امامت؛

ب) بررسی انتصابی بودن امامت مسلمانان؛

ج) امامت و نبوت در خردسالی، از دیدگاه قرآن و تاریخ؛

یک - نبوت یحیی بن زکریا (ع) در کودکی؛

دو - نبوت عیسی بن مریم (ع) هنگام ولادت؛

سه - امامت امام جواد (ع) در هشت سالگی؛

چهار - امامت امام هادی (ع) در نه سالگی.

۴۲. عقلانیت و آموزه‌های مهدوی

عقل، موهبتی الهی و ابزار کسب معرفت و مایه برتری انسان بر دیگر موجودات است. عقل، جدا و بی‌بهره از چشمه‌سار ولایت، ناقص و بی‌ارزش است؛ شناختن حجت خدا، همان نادانی و مرگ حیوانی است. پس آنچه موجب به فعلیت رسیدن عقل و کارآیی آن می‌شود، ولایت و اتصال به منبع الهی است و آنچه به جریان مسلط انسان‌گرایی می‌انجامد، عقل‌زدگی است.

محورهای مهم

الف) تعریف عقل و نقش آن در تکامل انسان؛

ب) پیوند عقل با ولایت و تکامل در پرتو آن؛

ج) عقلانیت محض و پی‌آمدهای شوم آن؛

د) جایگاه علوم عقلی در دوران حضور.

۴۳. تشرفات، حقیقت‌ها و آسیب‌ها

دیدار امام عصر(عج) در دوران غیبت کبری، امری است که روایت‌های مشهور و متواتر بر امکان و وقوع آن دلالت دارد؛ اگرچه این دیدار از حالت عادی خارج شده و بیشتر مواقع با شناخت همراه نیست. البته ضروری است این موضوع با وسواس و حساسیت ویژه‌ای بررسی و آسیب‌های جدی آن تبیین شود.

محورهای مهم

الف) عالم غیب و امکان دسترسی؛

ب) تفاوت میان رؤیت مکاشفه و رؤیا؛

ج) عوام‌فریبی و دکان‌های عرفان و بابت؛

د) بررسی توقیع، دال بر رؤیت نکردن.

۴۴. توسل و استغاثه به حضرت مهدی(عج)

شیعیان در طول تاریخ همواره برای رفع مشکلات مادی و معنوی خود در پیشگاه خداوند، به ائمه هدی(ع) متوسل شده و از آنان یاری خواسته‌اند؛ زیرا ائمه(ع) باب‌الله در زمین و واسطه فیض میان انسان‌ها و خدا هستند. فرهنگ توسل و استغاثه در کنار توحیدگرایی، موجب امید، پویایی و برون‌رفت از مشکلات خواهد بود.

محورهای مهم

الف) سفارش معصومان(ع) به توسل و دعا؛

ب) آثار تربیتی دعا و توسل؛

ج) تبیین رابطه دعا و توسل با شفاعت؛

د) محتوای دعاها و دعاها مربوط به امام عصر(عج) (دعای عهد، ندبه و...).

۴۵. کرامت انسانی در پرتو حکومت مهدوی

کرامت انسانی، موهبتی خدادادی به همه انسان‌هاست. کرامت و شرافتی که امروزه در جوامع بشری نادیده گرفته می‌شود، به گونه‌ای که انواع ستم‌ها، بردگی‌ها و خواری‌ها دامن‌گیر بشر شده است. یکی از ویژگی‌های حکومت الهی حضرت مهدی (عج)، تأمین کرامت و حاکمیت اصول انسانی است.

محورهای مهم

الف) تبیین مفهوم کرامت انسانی؛

ب) رابطه کرامت انسانی با آموزه‌های مهدوی؛

ج) موانع و زمینه‌های تحقق کرامت انسانی؛

د) بررسی کرامت انسانی در جوامع غربی.

۴۶. پیوند فرهنگی عاشورا و مهدویت

میان قیام سرخ حسینی و نهضت جهانی حضرت مهدی (عج) از جنبه‌های گوناگون، پیوند عمیق فرهنگی وجود دارد. از این‌رو، پژوهشگران به بررسی رابطه و پیوند این دو نهضت پرداخته و جنبه‌های گوناگون آن را بررسی کرده‌اند. شباهت و اشتراک این دو فرهنگ، ترسیم‌کننده وظایف منتظران قیام مهدوی خواهد بود.

محورهای مهم

الف) بررسی پیوندهای نهضت عاشورا و مهدویت؛

ب) عبرت‌های عاشورایی و وظایف منتظران قیام مهدوی.

۴۷. هنر و مهارت مهدوی زیستی

هرکس مطابق اندیشه‌ها، باورها و آداب و رسوم ویژه خود شیوه زندگی خویش را انتخاب می‌کند و در به‌کارگیری اصولی می‌کوشد که سعادت و

بهروزی او را در زندگی تأمین کند. زندگی مطابق با معیارهای شناخته شده جامعه مهدوی در دوران غیبت، برای منتظران امری ضروری است تا افزون بر جلب رضایت حضرت مهدی (عج)، به مهارت‌های لازم برای یک زندگی سعادت‌مند دست یابند.

محورهای مهم

الف) بایسته‌های مهدوی‌زیستی و معیارهای آن؛

ب) نظام تربیتی خانواده و آموزه‌های مهدوی؛

ج) اصول و مهارت‌های مهدوی‌زیستی؛

یک - صبر و پایداری؛

دو - عدالت‌محوری؛

سه - ایثار؛

چهار - دشمن‌شناسی.

۴۸. مکان‌ها و مقام‌های منتسب به حضرت مهدی (عج)

بررسی مکان‌ها و مقام‌های منتسب به امام عصر (عج) افزون بر شناخت پیشینه تاریخی و جایگاه آنها در فرهنگ تشیع، موجب آشنایی شیفتگان آن حضرت با اماکن زیارتی خواهد شد.

محورهای مهم

الف) مکان‌های مقدس ایران (مسجد جمکران و...);

ب) مکان‌ها و مقام‌های مقدس عراق (سرداب مقدس، مسجد کوفه،

مسجد سهله و...);

ج) مکان‌های منتسب به حضرت در جهان.

۴۹. جزیره خضرا، افسانه یا حقیقت

در دریای سفید مدیترانه منطقه‌ای به نام جزیره خضرا وجود دارد که برخی به اشتباه آن را با جزیره برمودا یکی می‌دانند یا آن را محل سکونت امام

عصر (عج) معرفی می‌کنند، در حالی که بنا بر شواهد تاریخی، جغرافیایی و دلایل بسیار دیگر، این نسبت به کلی بی‌ربط و بی‌اساس است.

محورهای مهم

الف) بررسی حقیقت منطقه خضرا؛

ب) بررسی دلایل بطلان تطبیق برمودا بر خضرا؛

ج) انگیزه‌های پنهان سیاسی در افسانه‌سازی جزیره خضرا؛

د) نقش رسانه‌های غربی در مهم جلوه دادن برمودا.

۵۰. متون درسی و آموزه‌های مهدوی

تهیه و تدوین متون درسی، مطابق با توانایی‌های ذهنی و ویژگی‌های شناختی دانش‌آموزان در دوره‌ها و سطوح گوناگون آموزشی، اهمیت ویژه‌ای دارد. آنچه در این فرآیند به توجه، مطالعه و بررسی بیشتری نیاز دارد، جایگاه آموزه‌های مهدوی در متون درسی است.

محورهای مهم

الف) جایگاه متون درسی و اهمیت آن در نظام آموزش و پرورش؛

ب) ضرورت بازنگری در تدوین متون درسی؛

ج) جایگاه آموزه‌های مهدوی در متون درسی.

نام اثر: پس از خورشید

مشخصات اثر:

نویسنده: مهدی داودآبادی

طرح اجمالی ■ سینمایی ■ اورژینال ■

معتضد عباسی به عیدالله، وزیر خود، برای نفوذ به شبکه نمایندگان و نایبان امام و شناسایی مخفی‌گاه و قتل آن حضرت مأموریت داد. عیدالله به کوفه آمد و فعالیت شیعیان را زیر نظر گرفت و جاسوسانی در مکان‌های گوناگون مستقر کرد. روزی یکی از جاسوسان خبر داد فردی به نام عاصمی، از نمایندگان امام در کوفه است و قادر نیز از مریدان عاصمی است که به سفارش او به گونه‌ای رفتار می‌کند که شخصی شوخ و بی‌دست‌وپا به نظر بیاید. قادر به آمنه، دختر عاصمی، علاقه دارد و از او خواستگاری کرده است، ولی آمنه به او علاقه‌ای ندارد. در این میان با نقشه‌ای، عاصمی شناخته و دستگیر می‌شود و تصمیم می‌گیرند وی را به پایتخت نزد معتضد ببرند. آمنه نزد قادر می‌آید و از او درخواست کمک می‌کند. قادر از یک سو نجات عاصمی را وظیفه خود می‌داند و از سوی دیگر اگر در این کار موفق می‌شود، می‌توانست توجه آمنه را به خود جلب کند. از این رو، تصمیم گرفت همراه چند نفر به کاروان اسرا حمله کند، ولی با زیرکی عیدالله ناکام شد. سپس به پایتخت رفت و با کمک چند تاجر برای نجات عاصمی نقشه کشید، ولی زمانی که خواست نقشه‌اش را عملی کند، باخبر شد عاصمی زیر شکنجه شهید شده است.

نام اثر: نواب اربعه

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ اورژینال ■

معرفی اثر: سریال بلند تلویزیونی: تاریخ اسلام / دوران غیبت صغری.

خلاصه اثر

مقدمه

جامعه شیعه اکنون در هزاره دوم غیبت کبری به سر می‌برد و مردم گرفتار شک و تردید شده‌اند و ابهام‌هایی درباره امام در ذهنشان شکل گرفته است. این درحالی است که درباره دوران پایانی عصر غیبت، آگاهی‌های تاریخی - تحلیلی مناسبی وجود ندارد.

قسمت اول

فوت نایب چهارم امام زمان (عج) و ایجاد برخی پرسش‌ها و سرگشتگی‌ها، هبه‌الله جوان را که در حال کسب دانش نزد دانشمندان شیعه و سنی بود، بر آن داشت که با راهنمایی یکی از استادان شیعه و با استفاده از خاطره‌ها و داستان‌های مادر بزرگش که گنجینه رویدادهای دوره غیبت صغری بود، کتابی تألیف کند. به این ترتیب، هبه‌الله با مادر بزرگ و خاطراتش همراه می‌شود و این گونه، داستان آغاز می‌شود.

قسمت دوم

نامه‌نگاری ابراهیم برای حسین بن روح و نقل برخی درخواست‌های جالب شیعیان از حضرت مهدی (عج) برای همسرش، که از جالب‌ترین آنها درخواست فرزندان شایسته و بابرکت است و تولد اولین فرزند آنها که دختری بابرکت است.

قسمت سوم

بیماری ام‌کلثوم و آخرین قصه‌های او برای هبه‌الله:

عزت و قدرت شیعه در بغداد به گونه‌ای است که زیر نظر نایب چهارم آزادانه فعالیت می‌کنند (و آماده ورود به دوره بعد می‌شدند) که خشم حنابله افراطی از پیشرفت و نفوذ شیعه و فرهنگ علمی آنها در شهر جلوگیری می‌کند و موجب برپایی شورش در شهر از سوی آنها می‌شود که فشارهای ناشی از آن، به بیماری همسر ام‌کلثوم می‌انجامد.

ام‌کلثوم، مجموعه‌ای از آثار مکتوب خاندان خود و همسرش را به هبه‌الله می‌دهد و او را به تکمیل کتاب و انتشار آن سفارش می‌کند. سپس از دنیا می‌رود.

قسمت چهارم

هبه‌الله همراه برخی دوستان و مردان فامیل از زیارت نجف و کربلا به بغداد باز می‌گردد. (برای روزهای زیارتی عید مبعث و میلادهای اول ماه شعبان).

قسمت پنجم

هبه‌الله به جمع‌بندی پایانی روایت‌ها و خاطره‌ها درباره غیبت می‌پردازد. وی به دعوت برخی شیعیان به برخی تجمع‌های خانوادگی یا دوستانه شیعه می‌رود و به تبیین مسئله غیبت برای آنها می‌پردازد.

به این ترتیب، به تدریج به جوانی دانشمند تبدیل می‌شود و توجه خاندان نوبخت را به سوی خود جلب می‌کند.

در این قسمت، قسمت ششم داستان رفت‌وآمد هبه‌الله به خانه یکی از خانواده‌های نوبخت برای نسخه‌برداری از کتابی و علاقه‌مند شدن او به دختری از آن خاندان، نقل شده است. همچنین، به خاطرات مادر بزرگ درباره ازدواج خودش و قصه ولادت شیخ صدوق که مادر بزرگ به نقل از شوهرش از این داستان باخبر است، اشاره شده است.

در پایان داستان نیز هبه‌الله با دختر نوبختی ازدواج می‌کند و با هم به سامرا سفر می‌کنند و هبه‌الله برای همسرش درباره مقام حکیمه خاتون و نرجس خاتون که مزارشان در سامراست، مطالبی می‌گوید.

نام اثر: بانوی نور

نویسنده: مریم بصیری

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی بلند ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

مهنام، دختری جوان و بازیگر تئاتر است. وی در خانواده‌ای ثروتمند زندگی می‌کند که با شغل دخترشان مخالف هستند. پدر مهنام در آلمان به کار تجارت مشغول است و مادر وی به دلیل نوع زندگی مرفه‌اش همواره به شغل دخترش به دیده تحقیر می‌نگرد.

روزی کارگردانی با مهنام تماس می‌گیرد و از او برای بازی در کاری مذهبی دعوت به همکاری می‌کند. موضوع نمایش درباره زندگی نرجس خاتون، مادر امام زمان (عج) است که پیش از ازدواج با پدر امام زمان (عج)، پدرش وی را برای پسرعمویش نامزد می‌کند، ولی در روز ازدواج، پایه‌های تخت داماد می‌شکند و او به زمین می‌افتد. کشیشان قصر این حادثه را شوم می‌دانند و ازدواج را به روز دیگری موکول می‌کنند. در این میان، شاهزاده که نامش ملیکاست، در خواب می‌بیند که حضرت فاطمه (س) او را برای یکی از نوادگانش خواستگاری می‌کند.

مهنام که تاکنون نقشی مذهبی بازی نکرده است، اجرای این نقش را مشکل می‌داند، ولی به دلیل رقابتی که با دیگر دوستانش دارد، نقش را

می‌پذیرد. وی برای مطالعه بیشتر درباره ملیکا و درک بهتر نقش او به جست‌وجو در کتاب‌خانه بزرگ پدرش می‌پردازد، ولی کتابی در این باره نمی‌یابد. روح پدر بزرگ را می‌بیند که روی صندلی نشسته است و کتابی سبز رنگ در دست دارد. مهنام با راهنمایی پدر بزرگش کتاب را می‌یابد و پس از مطالعه، با شخصیت ملیکا آشنا می‌شود. نیز این مطالعه، در درک بهتر نقش به وی کمک می‌کند.

در این میان، پدر مهنام از آلمان برمی‌گردد و از وی می‌خواهد با یکی از مدیران شرکتش ازدواج کند، ولی مهنام که به نویسنده نمایش‌نامه علاقه‌مند شده است، با این ازدواج مخالفت می‌کند. در این هنگام، به یاد مخالفت ملیکا با پدرش بر سر ازدواج با پسر عمویش می‌افتد و بر مخالفتش پافشاری بیشتری می‌کند. سرانجام، روز نمایش فرامی‌رسد و مهنام با اعتماد به نفس کامل نقش خود را اجرا می‌کند.

پس از اجرا، مهنام به شکرانه این اجرای خوب و تغییرهایی که در روند زندگی و باورهایش به وجود آمده است، سجاده پدر بزرگ را پهن می‌کند و نماز می‌خواند. (در همه حال روح پدر بزرگ شاهد و ناظر کارهای او بوده است.) مادر مهنام با دیدن دخترش در حال نماز دگرگون می‌شود و به وی می‌گوید قصد دارد شبی برای دیدن کار او بیاید.

نام اثر: صاحب

نویسنده: عبدالکریم صالحی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

صاحب، طرح مجموعه داستانی بلندی است که در ۱۳ قسمت ۲۰ دقیقه‌ای برای مخاطبان عام (جوان و نوجوان) تنظیم شده است. هر قسمت، داستانی از شرف‌یابی، عنایت‌ها و کرامت‌های حضرت صاحب الامر (عج) به شیفتگان مهدویت است. جوانی که به شدت به اینترنت و چت علاقه دارد. در یکی از این ارتباط‌ها با شخصی آشنا می‌شود که در یکی از کشورهای اروپایی زندگی می‌کند. این شخص پرسشی درباره مهدویت مطرح می‌کند. وی نخست چندان توجهی به این پرسش نمی‌کند، ولی به اصرار دوست اروپایی‌اش که در دانشگاه، عقایدش به تمسخر قرار گرفته شده، در پی پاسخ این پرسش می‌رود و به روحانی محل و دیگر بزرگان مراجعه می‌کند.

از سوی دیگر به مناسبت فرا رسیدن نیمه شعبان، به فکر برپایی جشن و نمایشی در محل زندگی خود است. وی در این نمایش نقش حاکم بحرین را دارد و در پی پاسخی مناسب برای نوشته روی انار است که دشمنان مهدویت (وزیر حاکم) آن را مطرح کرده‌اند. این دو داستان به صورت موازی با هم پیش می‌روند: از یک سو دوست

اروپایی هر شب با ایمیل فرستادن و چت کردن از دوست ایرانی‌اش می‌خواهد پاسخ وی را بدهد و از دیگر سو نمایش «انار» در حال آماده شدن است. نمایش به صحنه آخر یعنی جایی رسیده است که محمد بن عیسی به صحرای روستای دستان بحرین می‌رود و پاسخ را پس از سه روز می‌یابد.

شب‌ی جوان در خواب کابوس‌های وحشتناکی می‌بیند. وی خود را در برهوتی می‌بیند که موجودات وحشتناکی به او حمله‌ور می‌شوند. از ترس از خواب می‌پرد و برای گفت‌وگو با دوستش که منتظر اوست، رایانه را روشن می‌کند و با کمال ناباوری پاسخ سؤال دوست اروپایی‌اش را روی صفحه رایانه می‌بیند، ولی نویسنده و فرستنده پاسخ مشخص نیست. صحنه آخر نمایش اجرا می‌شود و حضور امام زمان (عج) و آگاهی آن حضرت از مشکلات شیعیانش و کمک آن حضرت به عاشقانش آشکار می‌شود.

نام اثر: عطر حضور

نویسنده: محمدرضا پیوندی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

ناصر، راننده تاکسی است و مدت‌هاست در مسیر قم-جمکران مسافرکشی می‌کند، ولی هنوز به مسجد جمکران نرفته و اعتقادی به این مکان شریف ندارد. در مقابل، همسر ناصر، سیما هر هفته به جمکران می‌رود و علاقه بسیاری به این مسجد دارد که این مسئله، هر هفته موجب مشاجره میان این زن و شوهر می‌شود.

در یکی از عصرهای روز سه‌شنبه، ناصر با در پی مشاجره با سیما، با عصبانیت از خانه بیرون می‌آید و مشغول مسافرکشی می‌شود. در میان راه پیرزن و پسر بچه‌ای را می‌بیند که کنار خیابان منتظر ماشین ایستاده‌اند. ناصر تصمیم می‌گیرد بایستد و آنها را سوار کند، ولی وقتی حال و روز پیرزن عصا به دست را می‌بیند، به سرعت دور می‌شود که ناگهان لاستیک ماشین به پیرزن می‌خورد و عصایش از دستش می‌افتد و به شدت به زمین می‌خورد.

ناصر که ماجرا را از آینه می‌بیند، به عقب برمی‌گردد و جلوی پیرزن می‌ایستد. سپس با کمک پسر بچه، پیرزن را بلند می‌کنند تا او را به بیمارستان ببرند. ناگهان پیرزن با گریه و زاری از ناصر می‌خواهد او را برای ادای نذرش به جمکران ببرد. ناصر با شنیدن نام جمکران می‌ایستد و می‌گوید: مسیر من به جمکران نمی‌خورد. پیرزن با اصرار از ناصر

می‌خواهد او را به درمانگاه جمکران ببرد. ناصر برخلاف میلش این کار را می‌کند. پس از اینکه پیرزن در درمانگاه معاینه می‌شود، به همراه پسر بچه به مسجد می‌روند. پسربچه از ناصر دعوت می‌کند با او به مسجد بیاید. ناصر پس از وضو گرفتن، با پسربچه راهی مسجد می‌شود. در مسجد پیرمردی به زائران گلاب می‌پاشد. شب وقتی ناصر به خانه باز می‌گردد همسرش از او استقبال می‌کند و از بوی خوش ناصر تعریف می‌کند و آن را بویی خوش‌تر از گلاب می‌داند.

نام اثر: ماهی قشنگ سحر

نویسنده: کارگاه محمد رضا پیوندی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

سحر، دختر خردسالی است که دعای فرج را در مهدکودک آموخته است. او علاقه بسیاری به ماهی دارد. چند روز مانده به عید نوروز، مادرش چند ماهی قرمز برای او می‌خرد. سحر برای هر کدام اسمی می‌گذارد و هر روز در خیال کودکانه‌اش با آنها حرف می‌زند. روزی یکی از ماهی‌ها می‌میرد. سحر با ناراحتی سراغ مادر می‌رود و علت مرگ ماهی‌اش را می‌پرسد. مادر به او می‌گوید: دخترم! همه روزی می‌میرند و پیش خدا می‌روند، حتی امامان بزرگ و مهربان ما، جز یک امام که حامی دل‌های شکسته است. سحر تا حدودی موضوع را می‌پذیرد و حرف‌های مادر وی را راضی می‌کند.

یک روز که سحر از خواب بلند می‌شود، می‌بیند ماهی قشنگش در تنگ ماهی این طرف و اون طرف می‌رود و سحر متوجه می‌شود تنگ ماهی سوراخ شده و آب تنگ در حال تمام شدن است. با ناراحتی مادرش را صدا می‌کند، ولی خبری از مادر نیست. به طرف در اتاق می‌رود، در قفل است. موضوع را به برادرش می‌گوید، ولی کاری از دست او هم برنمی‌آید. ناگهان به یاد حرف مادرش می‌افتد که گفت: یکی هست که حامی دل‌های شکسته است. اگر او را صدا کنی، به کمکت می‌آید.

سحر با یادآوری این حرف، با دلی شکسته و چشمی گریان دعای فرج می‌خواند و از حضرت مهدی (عج) کمک می‌خواهد. ناگهان باران شدیدی می‌گیرد. صدای دعا خواندن سحر با بارش باران در هم می‌پیچد. ناگهان سحر با ناباوری تمام می‌بیند فضای اتاق پر از نور سبز و تنگ ماهی نیز پر از آب شده است. در همین هنگام، مادر سحر در را باز می‌کند و وارد اتاق می‌شود و با دیدن این ماجرا سحر را در آغوش می‌گیرد و هر دو با صدای بلند گریه می‌کنند.

نام اثر: شب قدر

نویسنده: کارگاه فیلم نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

جواد، دانشجوی رشته سینماست. وی با دختری ثروتمند به نام سیما آشنا می‌شود و تصمیم می‌گیرند با هم ازدواج کنند. روزی جواد به سیما می‌گوید می‌خواهد همراه خانواده‌اش به خانه آنها بیاید و او را به‌طور رسمی از پدر و مادرش خواستگاری کند. سیما یک‌باره تغییر عقیده و پاسخ منفی می‌دهد. جواد با شنیدن پاسخ منفی سیما آشفته می‌شود و احساس می‌کند بازیچه دست دختری ثروتمند شده است.

این ماجرا وی را به فکر خودکشی و دست کشیدن از کار و زندگی می‌اندازد. آقای داوودی، دوست جواد از ماجرا باخبر می‌شود و در صدد کمک کردن به جواد برمی‌آید. وی از جواد می‌خواهد برای رهایی از این وضع و حال آشفته به مسجد جمکران برود. جواد می‌پذیرد و به جمکران می‌رود.

در مسجد مقدس جمکران با پیرمرد باصفایی آشنا می‌شود و با صحبت کردن با او می‌فهمد راه درستی را در پیش نگرفته است. بنابراین، تصمیم می‌گیرد راه درست و سعادت‌مندان‌های را که پیرمرد به او نشان داده است، ادامه دهد. به او می‌گوید: عشق به خدا، رسول خدا(ص) و امامان معصوم(ع)، بهترین عشق‌ها و از عشق زمینی

محو‌رهای برنامه‌سازی □ ۷۷

ماندگارتر است. در همین هنگام سیما با جواد تماس می‌گیرد و از او می‌خواهد به خواستگاری‌اش بیاید، ولی جواد که راه خود را پیدا کرده است، به او پیشنهاد رد می‌دهد و در پی هدف والای خود می‌رود.

نام اثر: یا صاحب‌الزمان ادرکنی

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

صادق، راننده خاور به همراه شاگردش، محسن، مواد غذایی مانند ماهی و گوشت را از شمال به تهران و شهرهای اطراف می‌برند. روزی باری حاوی ماهی به مقصد تهران به آنها پیشنهاد می‌شود. آنها می‌پذیرند و قرار می‌گذارند رأس ساعت شش صبح به سمت تهران حرکت کنند، تا پیش از غروب آفتاب به مقصد خود برسند. پیش از حرکت، صادق از مغازه‌ای تزئیناتی، چند برچسب می‌خرد و آنها را روی ماشینش می‌چسباند، سپس حرکت می‌کنند.

در میان راه ماشین خراب می‌شود و آنها مجبور می‌شوند برای تعمیر ماشین به تعمیرگاه بروند. سرانجام پس از شش ساعت کار، تعمیر ماشین به پایان می‌رسد و صادق با نگرانی بسیار از فاسد شدن ماهی‌ها، به راه خود ادامه می‌دهد. به گفته تعمیرکار، ماشین به تعمیر بیشتری نیاز دارد و باید مراقب باشند. از این‌رو، صادق با نگرانی و سرعت بالایی به راه خود ادامه می‌دهد. در میان راه به دلیل خستگی، ماشین را به محسن می‌سپارد و پس از سفارش‌های لازم به او می‌خوابد.

محسن پس از کمی رانندگی، در یکی از سرایشی‌ها تعادل ماشین را از دست می‌دهد. صادق از خواب می‌پرد و با آرامش دادن به او کنترل ماشین را در دست می‌گیرد. ناگهان ماشینی از روبه‌رو به سمت آنها می‌آید. صادق کنترل خود را از دست می‌دهد و نمی‌تواند واکنشی از

خود نشان دهد. ناگهان چشمش به نوشته روی ماشین جلویی می‌افتد و زیر لب زمزمه می‌کند: «یا صاحب الزمان ادرکنی» و دیگر چیزی نمی‌فهمد. پس از مدتی که به هوش می‌آید، درمی‌یابد که ماشین به کوه برخورد کرده و آسیب بسیاری دیده است، ولی محسن سالم است. صادق خدا را شکر می‌کند و پس از تحویل دادن بار، برچسبی با عنوان «یا صاحب الزمان ادرکنی» می‌خرد و جلوی ماشینش می‌چسباند.

نام اثر: ستاره‌های روی زمین

نویسنده: فاطمه علیمردانی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

هادی، پسرک شمع‌فروشی است که با شیرین‌زبانی کودکانه‌اش در شب شام غریبان حسینی در مسجد جمکران شمع می‌فروشد. وی شمع‌ها را به کودکان مشتاق ارزان‌تر می‌فروشد. هادی در حال فروش شمع‌هاست که ناگهان خانواده‌ای با کودک بیمارشان به مسجد می‌آیند. حال دخترک خیلی بد است. هادی جلو می‌رود و از خانواده دختر می‌خواهد تعدادی شمع برای شفای دخترشان از او بخرند. دخترک بی‌حرکت و بدون اینکه با کسی حرفی بزند، به رفت‌وآمد مردم نگاه می‌کند و پدر و مادر دخترک در حال راز و نیاز و نماز هستند.

هادی همه حواسش به بسته شمع‌های کنار دخترک است و با خود نقشه می‌کشد آنها را هنگامی که پدر و مادر دخترک حواسشان نیست، بردارد. وقتی هادی می‌خواهد شمع‌ها را بردارد، دخترک چشمانش را باز می‌کند و او را می‌بیند. هادی می‌ترسد، ولی دختر بیمار زیر لب به او می‌گوید اگر نیاز دارد، می‌تواند آنها را بردارد. هادی که مهربانی دخترک را می‌بیند، با توجیه کردن کارش، از وی درباره بیماری‌اش می‌پرسد و از مشکلات زندگی خود با دخترک صحبت می‌کند.

روز بعد حال دخترک بدتر می‌شود، به گونه‌ای که دیگر هیچ‌کس را نمی‌شناسد. هادی با ناراحتی و نگرانی برای سلامتی دخترک شمع‌هایش

را روشن و برای شفای او دعا می‌کند. ناگهان دخترک لحظه‌ای چشمانش را می‌گشاید و به اطراف می‌نگرد و می‌گوید: چرا ستاره‌ها به زمین آمده‌اند، دوباره از هوش می‌رود. پس از این ماجرا، حال دخترک بدتر می‌شود. پدرش او را در آغوش می‌گیرد و به سمت مسجد جمکران می‌رود. هادی فریاد می‌زند طناب را از پای دخترک باز کنند، ولی در کمال ناباوری متوجه می‌شود ریسمان از پای او جدا و با حرارت شمع نیم‌سوخته‌ای پاره شده است. آن‌گاه با خوشحالی طناب سوخته را در دست می‌گیرد.

نام اثر: طبیب دل‌ها

نویسنده: سعید عسگری

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ فیلم‌نامه ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

حمید و لیلا، از دانشجویان موفق دانشگاه هستند که بیشتر پروژه‌های تحقیقاتی را با همکاری هم انجام می‌دهند. این همکاری موجب علاقه‌مند شدن آنها به یکدیگر شده است و تصمیم گرفته‌اند که با هم ازدواج کنند. در این میان، از طرف دانشگاه بورس تحصیلی به حمید و لیلا داده می‌شود و مسئولان دانشگاه به آنها پیشنهاد می‌کنند هرچه زودتر ازدواج کنند و برای ادامه تحصیل با هم به خارج از کشور بروند.

در این میان، ناگهان پدر لیلا از دنیا می‌رود و مادرش با رفتن او مخالفت می‌کند. همچنین، از حمید می‌خواهد یا در ایران بماند یا فکر ازدواج با لیلا را از سر بیرون کند. در مقابل، مسئولان دانشگاه، حمید را به رفتن تشویق می‌کنند و به این ترتیب، حمید راهی می‌شود. لیلا از رفتن حمید ناراحت می‌شود و دیگر به او توجه نمی‌کند.

حمید هر ماه از خارج برای لیلا نامه می‌فرستد، ولی مادر لیلا برای اینکه او حمید را فراموش کند، نامه‌ها را از او پنهان می‌کند. لیلا دچار بیماری روحی و روانی می‌شود و تعادل روحی خود را از دست می‌دهد. حمید پس از پایان تحصیلات خود به ایران بازمی‌گردد و به دنبال لیلا می‌رود، ولی اثری از او نمی‌یابد. سرانجام، روزی به پیشنهاد یکی از دوستانش به مسجد جمکران می‌رود و دل‌باخته حال و هوای معنوی

آنجا می‌شود. از این‌رو، تصمیم می‌گیرد هر هفته به مسجد جمکران برود و در درمانگاه آنجا خدمت کند.

روزی یکی از آشنایان خانواده لیلا به مادر لیلا می‌گوید: دکتر متخصص مغز و اعصابی در درمانگاه جمکران است که تشخیص خوبی دارد و بهتر است یک‌بار لیلا را نزد او ببرند. لیلا به قم می‌آید و در درمانگاه با حمید روبه‌رو و با دیدن وی شوکه می‌شود و به دعوا با حمید می‌پردازد. پس از این ماجرا، حال لیلا بد می‌شود و او را در درمانگاه بستری می‌کنند. حمید که دورادور مراقب لیلا است، روزی به سراغ وی می‌رود و به او می‌گوید تاکنون ازدواج نکرده و منتظر او مانده است. سرانجام پس از اینکه حال لیلا خوب می‌شود، حمید با دسته‌گلی به سراغ او می‌آید و هردو قدم‌زنان با هم به سمت مسجد جمکران می‌روند.

نام اثر: نیایش

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه اثر

روزی دختر جوانی که همواره در حسرت محبت پدر می‌سوخت و خلأ وجود وی را در همه لحظه‌های زندگی‌اش حس می‌کرد، از پنجره کلاس دانشگاه دختر کوچکی را دید که دست در دست پدر، خندان می‌رود. با دیدن این صحنه به یاد دوران کودکی‌اش افتاد.

گذشته دختر:

دخترکی می‌دود، جست‌و‌خیز می‌کند و خود را در آغوش پدر می‌اندازد.

دختر با دیدن قبور شهدای گمنام بر روی کوه، به یاد پدرش می‌افتد. دختر در عالم خیال وارد منطقه عملیاتی می‌شود و پدر را می‌بیند که در گوشه‌ای از سنگر نشسته است و قرآن می‌خواند. با خوشحالی به سمت پدر می‌دود و او را صدا می‌کند.

ناگهان شخص می‌گوید: «برای سلامتی امام زمان (عج) صلوات». دختر از فراز کوه خضر به سمتی که مسجد جمکران در آن قرار گرفته است، برمی‌گردد و زیر لب صلوات می‌فرستد، سپس در میان ازدحام مردم به گوشه‌ای پناه می‌برد و با خود خلوت می‌کند.

نام اثر: آن سوی امید

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

امین، در تعطیلات تابستان، برخلاف میل پدرش که مردی متعصب است، در کلاس‌های نمایش شرکت می‌کند. او روزی باخبر می‌شود مؤسسه‌ای فرهنگی در صدد برپایی جشنواره تئاتر با موضوع مهدویت است و جوایز نفیسی به برندگان جشنواره اهدا می‌کند. پس به سرعت موضوع را با دوستانش در میان می‌گذارد، ولی برای تهیه لوازم این نمایش به پول نیاز دارد.

پدر امین بیماری قلبی دارد و حقوق ماهیانه‌اش کفاف زندگی و داروهای او را نمی‌دهد. از این‌رو، امین موضوع را با پدرش مطرح نمی‌کند و تصمیم می‌گیرد دوچرخه‌اش را بفروشد. پدر که از موضوع بی‌خبر است، با تصمیم امین مخالفت می‌کند. مادر امین که مخالفت پدر را می‌بیند، موضوع را با پدر در میان می‌گذارد. پدر امین با شنیدن ماجرا به فکر گرفتن مساعده از اداره می‌افتد، ولی رئیس اداره درخواست وی را رد می‌کند.

پدر امین که از موضوع نمایش خوشش آمده است، پس از اینکه از امین قول می‌گیرد با نمایش‌نامه ارتباط روحی و قلبی پیدا کند و نمایش خوبی به اجرا بگذارد، با فروش دوچرخه موافقت می‌کند. به این ترتیب،

با فروش دوچرخه و پس‌انداز مادر وسایل نمایش تهیه می‌شود. سرانجام روز نمایش فرامی‌رسد، ولی در همان روز، حال پدر امین بد می‌شود و وی را برای عمل جراحی به بیمارستان منتقل می‌کنند.

بنابراین، امین که باید در کنار پدرش باشد، نمی‌تواند در نمایش شرکت کند، ولی به خواست بیماران بیمارستان، نمایش را به همراه دوستانش در بیمارستان، برای بیماران اجرا می‌کند. در پایان نمایش، پدر با چشمان اشک‌آلودش به امین می‌نگرد و با نگاهش از او تشکر می‌کند.

نام اثر: گفت‌وگوی امید

نویسنده: کارگاه فیلم نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

امید که در شرکتی رایانه‌ای مشغول کار است، از طریق چت با افراد گوناگونی در کشورهای انگلیس، ایتالیا، هند و کره آشنا می‌شود. آنان پس از آشنایی تصمیم می‌گیرند با کشور و فرهنگ یکدیگر بیشتر آشنا شوند. از این‌رو، با هم قرار می‌گذارند هر روز هر یک عکس‌هایی از کشور خود با موضوع‌های گوناگون برای هم بفرستند و یکدیگر را با کشور خود بیشتر آشنا کنند.

در این میان جوان ایرانی نیز می‌کوشد دوستان خود را با فضای فرهنگی ایران آشنا کند. پس از مدتی از دوست کره‌ای خبری نمی‌شود. سرانجام، دوستان نگران او روزی از طریق چت با نامزدش آشنا و باخبر می‌شوند وی به دلیل ورشکستگی خودکشی کرده است، ولی نجات یافته و اکنون در بیمارستان بستری است و از نظر روحی وضعیت خوبی ندارد.

پس از پی‌گیری حال او درمی‌یابند، پزشک معالج تنها راه نجاتش را ایجاد امید و برقراری رابطه قوی روحی - روانی دانسته است. از این‌رو، هرکدام از دوستان می‌کوشند با تجربه‌های خود به وی کمک کنند، ولی اثری ندارد تا اینکه جوان ایرانی در شب نیمه شعبان به مسجد جمکران

می‌رود و تصاویری از حال و هوا و شور و عشق مردم حاضر در مسجد و نیز نمایی از شفا یافتن نوجوانی را به‌طور مستقیم برای دوست کره‌ای‌اش می‌فرستد. جوان کره‌ای با دیدن تصاویر، اشک می‌ریزد و احساس آرامش می‌کند....

نام اثر: بادبادک

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

امید با اینکه معدلش را بیست شده بود، خوشحال نبود؛ زیرا وی پدرش را که از جانبازان شیمیایی بود، دو ماه پیش از دست داده بود. پدر امید به او قول داده بود اگر معدلش بیست شود، برایش دوچرخه بخرد و اکنون که پدرش رفته است، مادر نمی‌تواند به علت وضع بد مالی برای او دوچرخه بخرد. از قضا شهرداری تصمیم می‌گیرد روز نیمه شعبان مسابقه بادبادک برگزار کند و جایزه آن را یک دوچرخه قرار می‌دهد.

سرانجام، روز مسابقه فرامی‌رسد و امید با کاغذهای باطله و ماژیک، بادبادکی زیبا درست می‌کند. به شرکت‌کنندگان در مسابقه شماره می‌دهند و شماره دوازده به امید می‌رسد. مجری از شرکت‌کنندگان می‌خواهد هریک، از امام زمان (عج) خواهش‌های داشته باشند. امید آرزویش را روی بادبادک می‌نویسد و آن را به هوا می‌فرستد. ناگهان بند بادبادک امید پاره می‌شود و در دل آسمان ناپدید می‌گردد. هرچند امید در مسابقه برنده نمی‌شود، ولی بادبادک او به ...

نام اثر: گل سرخ

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح:

احسان به همراه پدرش که مداح است، قرار می‌گذارند در نیمه شعبان در مؤسسه‌ای خیریه که کودکان یتیم در آنجا سرپرستی می‌شوند، برای بچه‌ها برنامه اجرا کنند، ولی هر دو پای پدر احسان بر اثر تصادف می‌شکند و از قفسه سینه نیز مجروح می‌شود. از این رو، احسان تصمیم می‌گیرد خودش به تنهایی برنامه را اجرا کند.

احسان پیش از رفتن به مؤسسه خیریه، در بیرون بیمارستان پسر گل‌فروشی را می‌بیند که کبوتری را با تیر زده است. جلو می‌رود و کبوتر را از پسرک می‌خرد و بالش را می‌بندد و او را آزاد می‌کند. سپس به مؤسسه می‌رود و برنامه را اجرا می‌کند.

پدر احسان که تنگی نفس دارد به سمت کپسول خم می‌شود تا اکسیژن را زیاد کند که ناگهان روی زمین می‌افتد و بی‌هوش می‌شود. در همین هنگام کبوتری وارد اتاق می‌شود و خود را به شیشه پنجره اتاق می‌کوبد و توجه پرستاران را جلب می‌کند. پرستاران متوجه ماجرا می‌شوند و پدر احسان را به بخش مراقبت‌های ویژه می‌برند. پس از اینکه احسان به بیمارستان می‌آید، متوجه می‌شود پدرش را به بخش مراقبت‌های ویژه برده‌اند. به دیدن پدر می‌رود و شاخه گل سرخی را در کنار تخت او می‌بیند.

نام اثر: مسافر

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی بلند ■ اورژینال ■

خلاصه اثر

جعفر، در روستایی حوالی کاشان مزرعه گلی داشت. موقع برگشت از مزرعه، متوجه صدای شلیک شد و فهمید رضاییگ، یکی از هم‌روستایی‌هایش، فردی را به قتل رسانده است. پس به پاسگاه رفت و ماجرا را گزارش داد. رضاییگ با شنیدن این خبر به مزرعه جعفر می‌رود و با او در مزرعه درگیر می‌شود و او را می‌کشد و به داخل چاه می‌اندازد. ناگهان متوجه می‌شود امیر، پسر جعفر، شاهد ماجرا بوده است. بنابراین، وی را تعقیب می‌کند تا او را بکشد که امیر به ته دره سقوط می‌کند. پس از چند روز، پیکر نیمه‌جان امیر پیدا می‌شود و پدر بزرگ او را برای درمان به شهر می‌برد. در شهر متوجه می‌شوند امیر دچار فراموشی شده است.

در آستانه نیمه شعبان پدر بزرگ تصمیم می‌گیرد برای ادای نذر هر ساله‌اش مقداری گلاب به جمکران ببرد. سپس امیر را نیز برای شفا گرفتن با خود می‌برد. در میهمان‌سرای سر راه، امیر اشتباهی سوار اتوبوسی می‌شود که به سمت تهران می‌رود و...

نام اثر: روایت عاشقان

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

این سریال در دو قسمت آغازین و شش قصه پس از آن، به تاریخ زندگانی امام حسن عسکری (ع) و حضرت حجت (عج) در آغاز غیبت صغری و همچنین تاریخ تشیع از دیدگاه یک سردمدار نظام خلافت می‌پردازد.

خلاصه اثر

حوالی سال‌های ۲۸۷ هـ. ق، قم:

احمد بن عبدالله بن یحیی بن خاقان (فتح بن خاقان وزیر متوکل عباسی و یار او در اجرای برنامه‌های ضد علوی) را به‌عنوان والی قم برگزید. احمد، تباری غیرعرب (ترک) داشت و به شدت با علویان و شیعیان دشمن بود. وی مأموریت داشت مانع رشد انقلاب‌های شیعی در قم شود.

او نخست متوجه سفرهای قمی‌ها به عراق می‌شود که برای ارتباط با مدعیان نیابت و رساندن اموال به آنها به آن شهر می‌روند. سپس از ترویج فرهنگ ضد اهل‌بیتی در قم باخبر می‌شود؛ فرهنگی مانند کوشش برای ترویج اسامی علوی یا راه دادن ناصبیان به قم.

در ایران، شیعیان آل بویه به تدریج در حال قدرت یافتن هستند (امری که موجب وحشت و فرار احمد بن عبدالله خاقان از قم می‌شود و هم‌زمان با این حوادث، شیخ صدوق به دعای امام زمان (عج) در قم متولد می‌گردد).

نام اثر: یک روز جمعه

نویسنده: عبدالکریم صالحی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

دانشجوی جوانی که در عصر یک روز جمعه حوصله‌اش سر رفته است، برای بازیافتن نشاط خود به گشت و گذار در محوطه دانشگاه، باشگاه ورزشی و دیگر اماکن تفریحی شهر می‌پردازد، ولی همچنان افسرده و غمگین است. فردا صبح در کلاس به استاد روان‌شناسی خود اعلام می‌کند، قصد دارد در پایان‌نامه‌اش به این موضوع بپردازد که چرا غروب جمعه‌ها دلگیر است. برخی دانشجویان به موضوع او می‌خندند و او را مسخره می‌کنند، ولی برخی دیگر از دانشجویان و استاد از موضوع او استقبال می‌کنند.

وی با پیشنهاد استاد، کار خود را از تحقیقات میدانی و کتاب‌خانه‌ای شروع می‌کند. به این ترتیب، دانشجوی جوان در سطح شهر شروع به پرسش از مردم، عابران، مغازه‌داران و مسافران می‌کند. روزی به‌طور اتفاقی و بدون آنکه متوجه شود، سوار اتوبوسی می‌شود که به‌سوی مسجد مقدس جمکران در حال حرکت است. در طول راه خوابش می‌برد. پس از اینکه از خواب بیدار می‌شود، خود را در راه اتوبان قم - تهران می‌بیند. پس از مدتی ناگهان ماشین خراب می‌شود و درست شدن آن طول می‌کشد. راننده اعلام می‌کند هرکس می‌خواهد، به تهران بازگردد یا اینکه با ماشین دیگری به قم برود. جوان دانشجو به اصرار

یکی از دوستانش سوار اتوبوسی می‌شود و به طرف قم به راه می‌افتند. در این میان، جوان شروع به پرسش از مسافران می‌کند و به تحقیق خود ادامه می‌دهد تا به مسجد مقدس جمکران می‌رسند. پیرمردی که تاکنون نظاره‌گر جوان پرسشگر بوده است، با او به گفت‌وگو می‌پردازد و دلیل تحقیق او را می‌پرسد. جوان پاسخ پیرمرد را می‌دهد.

پیرمرد به او می‌گوید: من روزی این پرسش را از آیت‌الله حسن زاده آملی کردم و ایشان فرمود: «روز جمعه روزی است که تمام عالم هستی منتظر ظهور آقا هستند و نشاط اول صبح، برای همین است و هرچه به سمت غروب نزدیک می‌شویم، این امید تبدیل به ناامیدی می‌شود. [از این رو،] لحظه غروب برای همه دلگیر است.» جوان که به پاسخ پرسش خود دست یافته، خدا را برای این موفقیت و مسافرتی که نصیبش کرده بود، شکر کرد و با اشک شوق به گنبد مسجد جمکران چشم دوخت.

نام اثر: صبح موعود

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

ناصر و دوستانش هر هفته به بالای یکی از کوه‌های اطراف شهر می‌رفتند و دعای ندبه را بالای کوه می‌خواندند و پس از خوردن صبحانه بازمی‌گشتند. با فرارسیدن زمستان آنها تصمیم می‌گیرند هر هفته دعای ندبه را در خانه یکی از بچه‌ها برگزار کنند. در یکی از هفته‌ها قرعه به نام ناصر می‌افتد و او با اینکه احتمال می‌دهد پدرش موافقت نکند، به ناچار می‌پذیرد.

ناصر تصمیم می‌گیرد موضوع را به پدرش بگوید، ولی موفق نمی‌شود. از این رو، مادرش می‌خواهد موضوع را با پدر در میان بگذارد. مادر به این مراسم علاقه بسیاری دارد، به همین دلیل، استقبال می‌کند و قول می‌دهد پدر را نیز راضی کند. پدر ناصر موضوع را جدی نمی‌گیرد و می‌گوید ناصر باید بیشتر به درس‌هایش برسد.

مادر به ناصر قول می‌دهد هر طور شده پدر را تا روز جمعه راضی می‌کند. از قضا شب جمعه تعدادی از دوستان پدر به خانه آنها آمدند تا فردا صبح با هم به شکار کبک بروند. ناصر به خوبی از آنها پذیرایی کرد و هنگام خواب از پدرش خواست برای اینکه دوستانش صبح اذیت نشوند، در اتاق دیگری بخوابند. پدر از شنیدن این حرف عصبانی می‌شود و می‌گوید: من اجازه نمی‌دهم فردا دعای ندبه در خانه‌ام برگزار شود.

ناصر از این رفتار پدر غافل‌گیر می‌شود و به پدرش می‌گوید: اگر احساس می‌کنید امام زمان (عج) ناراحت نمی‌شود و وجدانتان آرام است، من حرفی ندارم. سپس با ناراحتی به اتاقش می‌رود، ولی تا صبح از ناراحتی خوابش نمی‌برد. سرانجام، ناصر تصمیم می‌گیرد با نوشتن مطلبی و نصب آن بر روی در از دوستانش عذرخواهی کند.

صبح پدر ناصر پیش از خارج شدن از خانه کاغذ روی در را می‌خواند و شرمنده می‌شود و هنگام بازگشت درمی‌یابد پیرمرد همسایه بچه‌ها را به خانه خود دعوت کرده است. سپس کاغذ را از روی در برمی‌دارد و وارد خانه می‌شود و حیاط را آب و جارو می‌کند. آن‌گاه دوستانش را بیدار و آنها را به دعای ندبه دعوت می‌کند و خود به استقبال دوستان پسرش می‌رود. همچنین، پیرمرد همسایه را نیز دعوت می‌کند تا همگی با هم دعا بخوانند.

نام اثر: پرواز

نویسنده: رحمان محقق

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

روزی حاج رضایی به حیاط اردوگاه العنبر می‌رود تا صورتش را بشوید. وی عینکش را از چشمش برمی‌دارد و به کنار می‌گذارد. یکی از عراقی‌ها که شاهد ماجراست، برای اینکه حاج رضایی را آزار دهد، عینکش را برمی‌دارد و گوشه‌ای پنهان می‌کند. مأمور اردوگاه همه اسرا را به صف می‌کند، ولی حاج رضایی که دنبال عینکش می‌گردد، در صف حاضر نمی‌شود. فرمانده اردوگاه فکر می‌کند او می‌خواهد از دستور سرپیچی کند، بنابراین، به او حمله می‌کند و وی را به سختی کتک می‌زند.

علی‌اکبر، از هم‌بندی‌های حاج رضایی، به دفاع از او بلند می‌شود و عراقی‌ها به او نیز حمله می‌کنند و او را به شدت کتک می‌زنند. شب‌هنگام بدن زخمی علی‌اکبر را درحالی‌که از درد شکم به خود می‌پیچد، به اردوگاه می‌آورند. فردا صبح همه اسیران به صف از اردوگاه بیرون می‌آیند. وقتی عراقی‌ها جای علی‌اکبر را خالی می‌بینند، به داخل آسایشگاه می‌روند و او را کتک می‌زنند و بیرون می‌آورند.

دو روز می‌گذرد و حال علی‌اکبر روز به روز بدتر می‌شود. سرانجام با اصرار بچه‌ها وی را به درمانگاه اردوگاه می‌برند. سپس تصمیم می‌گیرند فردا برای سلامتی علی‌اکبر روزه بگیرند و از امام عصر (عج) کمک بخواهند. یکی از اسیران پس از رازونیا و گریه بسیار به خواب

می‌رود و در خواب می‌بیند آسایشگاه پر از نور شده است و سیدی به او خبر آمدن صاحب‌الزمان (عج) به اردوگاه را می‌دهد. صبح وقتی از خواب بیدار می‌شود، خبر شفا گرفتن علی‌اکبر را می‌شنود و وی را می‌بیند با سلامت کامل از درمانگاه آسایشگاه بیرون می‌آید. همه بچه‌ها با دیدن علی‌اکبر وی را در آغوش می‌گیرند. تعدادی از مأموران نیز با دیدن این صحنه دگرگون می‌شوند و مأمور عراقی که عینک حاج رضایی را برداشته بود، با شرمندگی و پشیمانی عینک را به وی پس می‌دهد.

نام اثر: شاید خشم

نویسنده: مهدی داودآبادی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

احمد، جانباز و مستندساز جنگ است، ولی درباره توسل رزمندگان به امام زمان (عج) و حضور معنوی آن حضرت در جبهه برنامه‌سازی می‌کند. جواد، پسر احمد، در هنرستان و در رشته کامپیوتر مشغول به تحصیل است. وی بیشتر وقتش را با کامپیوتر می‌گذراند و بر سر بیشتر مسائل نیز با پدرش اختلاف نظر دارد. جواد دوستانی نیز دارد که پدرش مخالف ارتباطش با آنهاست. جواد تحت تأثیر دوستانش، پدرش و افرادی مانند وی را افرادی خشک و خشن می‌داند.

یکی از موضوع‌هایی که جواد درباره آن با پدرش به توافق نرسیده است، وجود خشونت در قیام آخرالزمان است. روزی جواد چند فیلم امریکایی با موضوع ظهور یک منجی در آخرالزمان و چند سایت اینترنتی که امام زمان (عج) را فردی خشن معرفی می‌کنند، به پدرش نشان می‌دهد. احمد باید تا هفته آینده کارش را تحویل دهد، ولی حرف‌های جواد فکر او را به خود مشغول و ذهن وی را آشفته کرده است.

روزی یکی از دوستان جواد بسته‌ای را به در خانه آنها می‌آورد. احمد با بررسی پاکت متوجه نامه و عکس دختری می‌شود و از جواد درباره آن توضیح می‌خواهد. جواد اظهار بی‌خبری می‌کند و با ناراحتی از خانه بیرون می‌رود. احمد که از این ماجرا عجیبی شده است، در بیمارستان

بستری می‌شود. مادر جواد به دنبال او می‌رود و از وی می‌خواهد به دیدار پدرش برود.

تهیه‌کننده برنامه به خانه احمد زنگ می‌زند و سراغ برنامه را می‌گیرد. جواد که خود را مقصر می‌داند، خودش را به جای احمد معرفی می‌کند و قول می‌دهد کار را تا چند روز دیگر تحویل دهد. سرانجام جواد کار پدرش را تمام می‌کند و پس از آن پدر تصمیم می‌گیرد سایتی درباره آخرالزمان در اینترنت راه‌اندازی کنند.

نام اثر: نور

نویسنده: علی رضایی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

خانواده‌ای در شهر قم ساکن بودند. هر سال دو پسر این خانواده در نیمه شعبان محله‌شان را می‌آراستند. از قضا خانواده به تهران منتقل و در آپارتمانی بزرگ ساکن می‌شوند. نیمه شعبان در راه است. از این رو، بچه‌ها تصمیم می‌گیرند امسال نیز ساختمان خود را تزئین کنند. مادر به آنها پیشنهاد می‌کند به مناسبت تعطیلی نیمه شعبان به قم روند، ولی آنها دوست دارند در محل اقامت جدید خود کاری انجام و جشنی ترتیب دهند. پس کار خود را ادامه می‌دهند و موتور برقی کرایه و کار خود را شروع می‌کنند. اگرچه آنها مورد تمسخر همسایه‌های دیگر واحدها قرار می‌گیرند، ولی با جدیت، شب نیمه شعبان فرامی‌رسد و پسران که با زحمت و کوشش بسیار آپارتمان را چراغانی کرده بودند، چراغ‌ها را روشن می‌کنند. از قضا در آن شب برق منطقه می‌رود و درخشش چراغ‌های تزئینی به آپارتمان زیبایی ویژه‌ای می‌بخشد و توجه همه ساکنان محل را به خود جلب می‌کند. از طرف فردی ناشناس به دو نوجوان دو فیش سفر حج هدیه داده می‌شود.

نام اثر: آشنا

نویسنده: محسن کرمی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ سینمایی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

احمد، دانشجویی است از خانواده‌ای فقیر که در دانشگاه با دختری به نام لیلا آشنا و به او علاقه‌مند می‌شود. از این‌رو، از خواهرش که در همان دانشگاه و در رشته‌های دیگر درس می‌خواند، می‌خواهد با لیلا طرح دوستی بریزد و احمد را به او معرفی کند و آدرس منزل لیلا را بگیرد. خواهر احمد پس از آشنایی با لیلا درمی‌یابد لیلا نیز به احمد علاقه دارد. بر همین اساس، آدرس منزل لیلا را می‌گیرد و به همراه مادرش و احمد به خواستگاری لیلا می‌روند. احمد وارد خانه نمی‌شود و مادر و خواهرش به داخل خانه می‌روند.

پدر لیلا با ازدواج آنان مخالفت می‌کند. مادر احمد وقتی اصرار پسرش در ازدواج با لیلا را می‌بیند، از او می‌خواهد به مسجد جمکران برود و خواسته خود را به امام زمان (عج) بگوید تا آقا، خود، به وی کمک کند. احمد، شب چهارشنبه از تهران به سمت قم حرکت می‌کند و به مسجد جمکران می‌رود.

مرد میان‌سالی در مسجد متوجه احمد می‌شود و به طرف احمد می‌رود که در حال رازونیا و گریه کردن است و از وی می‌خواهد تا تهران او را همراهی کند. احمد می‌پذیرد. در راه مرد از احمد درباره

حاجتش می‌پرسد و احمد خواسته دلش را بازگو می‌کند. در میان راه احمد به خواب می‌رود و وقتی بیدار می‌شود، خود را در حیاط منزل مرد می‌بیند. مرد میان‌سال از او می‌خواهد امشب را در خانه او استراحت کند و احمد دعوت وی را می‌پذیرد.

فردا صبح فرد میان‌سال درباره دخترش با احمد صحبت می‌کند و به وی می‌گوید دخترش خواستگاران بسیاری دارد، ولی به دلیل مشکلاتی که در کارش به وجود آمده است، همه خواستگاران خود را رد می‌کند. مرد از احمد می‌خواهد دختر مورد علاقه‌اش را فراموش و با دختر او ازدواج کند. احمد از این پیشنهاد ناراحت می‌شود و از خانه مرد بیرون می‌آید، ولی وقتی وارد کوچه می‌شود، درمی‌یابد کوچه و خانه مرد برایش آشناست و این همان خانه‌ای است که روزی مادر و خواهرش را برای خواستگاری به آنجا آورده بود.

نام اثر: عشق گمشده

نویسنده: رحمان محقق

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ سینمایی ■ اورژینال ■

خلاصه اثر

مادر شهیدی در مزار شهدای گمنام در حال شستن مزار شهداست و با آنها درباره فرزندش، مهدی سخن می‌گوید و از طرف شهدا برای وی پیام می‌فرستد. حاج رضا، پدر مهدی از مغازه برمی‌گردد، ولی همسرش را در خانه نمی‌بیند. حدود ساعت ۳ بعدازظهر حاج خانم به خانه برمی‌گردد و حاج رضا از او گله می‌کند که چرا دیر آمده است. حاج خانم می‌گوید: «منتظر محمد، پسر مهدی، بودم. او نیامد، به همین دلیل دیر شد.»

حاج خانم که از نیامدن محمد ناراحت و نگران است، فکر می‌کند برای او اتفاقی افتاده است. در همین هنگام، مادر محمد تلفن می‌زند و سراغ محمد را می‌گیرد و می‌گوید محمد دو روز است ناپدید شده است. پس از تحقیق، درمی‌یابند محمد چند روزی است به مدرسه نیز نرفته است. از دوستان و آموزگاران او نیز سراغش را می‌گیرند، ولی کسی از او خبری ندارد. شوهر عمه محمد به یاد می‌آورد که چند روز پیش وی درباره چگونگی شهادت و مفقودالاثر شدن پدرش می‌پرسیده است و احتمال دارد محمد به مناطق عملیاتی رفته باشد.

مادر محمد با ناراحتی اتاق محمد را جست‌وجو می‌کند، ولی چیزی نمی‌یابد. چشمش به عکس شوهرش، مهدی می‌افتد و با او درددل می‌کند. در همین هنگام، یکی از دوستان محمد با خانه آنها تماس

می‌گیرد و خبر می‌دهد محمد در کاشان است و به او زنگ زده تا به خاتواده‌اش خبر دهد. مادر محمد به همراه حاج رضا به کاشان می‌روند، ولی رد پایی از محمد نمی‌یابند. در مسیر سفر، محمد با روح پدر در ارتباط است و پدر از وی می‌خواهد نزد مادرش بازگردد. محمد از پدر می‌خواهد خودش را به او نشان دهد و نزدش بازگردد.

در میان راه اتفاق‌های گوناگونی می‌افتد که هر بار روح مهدی، به گونه‌ای آنها را از سر راه محمد برمی‌دارد. سرانجام، بر اثر یک اتفاق، محمد در راه منطقه عملیاتی بی‌هوش می‌شود و در رؤیا پدرش را می‌بیند. پدر به محمد می‌گوید برای تبریک به دیدار امام زمان (عج) می‌رود؛ زیرا فردا روز تولد حضرت است. محمد با التماس از پدر می‌خواهد بماند و نرود، ولی پدر به او می‌گوید: «تو کسی را داری که از پدر مهربان‌تر است، او را صدا بزن.» چند روز بعد هنگام تفحص، درست در همان منطقه، پیکر پدر محمد و سیزده شهید دیگر را می‌یابند.

نام اثر: عشق و انتقام

نویسنده: رحمان محقق

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ فیلم‌نامه ■ تلویزیونی ■ اورژینال ■

خلاصه طرح

نرگس امیدوار، آموزگار دبیرستان دخترانه است و با پسر برادرش، مسعود در یک خانه زندگی می‌کنند. نرگس از همسرش جدا شده و ثمره این ازدواج دختری به نام غزل است. غزل، دانشجوی دانشگاه اصفهان است و گاه‌گاهی برای دیدار مادر به تهران می‌آید، ولی همواره از وجود پسردایی‌اش در خانه ناراحت است. از این‌رو، مدتی است هرگاه غزل به تهران می‌آید، مسعود به خوابگاه می‌رود و عمه و دختر عمه‌اش را تنها می‌گذارد. پدر غزل، شاعر شوریده‌حالی است که همواره در شعرهایش مرگ و سیاهی موج می‌زند.

در یکی از سفرهای غزل به تهران، مسعود تصمیم می‌گیرد به خوابگاه برود تا مزاحم غزل نباشد. غزل رفتن مسعود را نوعی توهین به خودش می‌داند. غزل همواره از جدایی پدر و مادرش ناراحت است و تنها دلیل آن را دخالت‌های بی‌مورد خانواده مادری‌اش می‌داند. از این‌رو، همواره با مادر در این‌باره بحث می‌کند.

یک روز مشاجرہ مادر و غزل بالا می‌گیرد و غزل وسایل خودش را جمع می‌کند که به ترمینال برود. ناگهان مسعود از راه می‌رسد و غزل از او می‌خواهد که وی را به ترمینال ببرد. غزل در طول راه به مسعود

توهین می‌کند و خانواده او را مسبب همه بدبختی‌ها می‌داند. مسعود در برابر توهین‌های او سکوت می‌کند و حق را به وی می‌دهد. پس از چند روز مسعود نزد خانواده‌اش می‌رود و از آنها می‌خواهد غزل را برایش خواستگاری کنند، ولی همه اعضای خانواده به‌ویژه پدرش با او مخالفت می‌کنند. مسعود دست از تصمیم خود نمی‌کشد. به تهران برمی‌گردد و غزل را از عمه خواستگاری می‌کند. عمه نیز با او مخالفت می‌کند.

سرانجام، مسعود نزد آقای سپاسی، پدر غزل می‌رود و غزل را از او خواستگاری می‌کند. ولی او نیز با این ازدواج مخالف است. خبر به گوش غزل می‌رسد و از شنیدن این خبر تعجب می‌کند و احساس حقیقی خودش به مسعود را که تنفر است، بازگو می‌کند، ولی مسعود همچنان می‌کوشد خانواده خودش و عمه و غزل را به این ازدواج راضی کند.

غزل به دلیل کینه و تنفری که از پیش نسبت به خانواده مسعود در دل دارد، تصمیم می‌گیرد به ظاهر با مسعود ازدواج کند و پس از گرفتن انتقام از خانواده مسعود، از وی جدا شود. ازدواج سر می‌گیرد و مدتی که می‌گذرد برخورد مسعود با پدر غزل، کمک به وی برای به دست آوردن سلامت روحی‌اش، تصمیم زندگی دوباره آقای سپاسی با عمه نرگس و در نهایت آشتی دو خانواده با هم، سبب می‌شود غزل به مسعود علاقه‌مند شود و از کارهایش ابراز پشیمانی کند و در کنار مسعود، با عشق، به زندگی ادامه دهد.

نام اثر: کجایند یاران

نویسنده: مسعود پورسید آقایی

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ داستانی کوتاه ■ اقتباسی ■

خلاصه طرح

این داستان برگرفته از داستانی از کتاب *معدن الاسرار* اثر فاضل قزوینی جلد ۳ است.

در سال‌های دور، روزی در یکی از شهرها، عده‌ای از شیعیان گرد هم جمع می‌شوند و می‌گویند چرا امام زمان (عج) ظهور نمی‌کند، درحالی‌که تعداد ما زیاد است و آماده شهادت در رکاب آن حضرت هستیم از میان آن جمع، فردی به نام صالح که از همه پرهیزکارتر بود، تصمیم می‌گیرد برای گرفتن پاسخ این پرسش به مسجد سهله برود و در آنجا معتکف شود، به این امید که بتواند حضرت را ببیند و علت تأخیر ظهورش را از ایشان پرسد.

بنابراین، از شهر خارج می‌شود. در میان راه از خستگی کنار دیواری می‌نشیند تا کمی استراحت کند که در همان حال به خواب می‌رود. در خواب، پیرمرد رهگذری را می‌بیند که از وی دعوت می‌کند اندکی در خانه‌اش استراحت کند و نیز به او پیشنهاد می‌دهد با دخترش ازدواج کند. صالح دعوت و پیشنهاد پیرمرد را می‌پذیرد.

در شب عروسی صالح، مردی از جناب امام زمان (عج) برای او پیام می‌آورد که امام قیام کرده و نام تو را برده است، باید به یاری امام بشتابی. صالح در پاسخ پیک می‌گوید: اندکی بعد می‌آیم، ولی پیک می‌گوید: امکان ندارد و صالح همچنان بر حرف خود پافشاری می‌کند که ناگهان از خواب بیدار می‌شود و می‌بیند که هیچ اثری از روستایی و دخترش و پیک امام نیست و فقط اوست و صحرای نجف.

فصل پنجم: خلاصه طرح‌های مستند

نام اثر: یک روز در ایران (جشن امید در ایران)

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

این طرح، مستندی گزارشی - خبری به همراه تصاویری آرشیوی است که برای مخاطبان شبکه چهار سیما تنظیم شده است.

هدف: هدف این مستند، بررسی دیدگاه خبرنگاران و رسانه‌های خارجی (مستقر در ایران) درباره مراسم و جشن‌های نیمه شعبان است.

خلاصه طرح

در این برنامه، فردی به دفاتر خبرگزاران خارجی مستقر در تهران می‌رود و خبرنگاران خارجی درباره میزان آشنایی و آگاهی آنان از نیمه‌شعبان و جشن‌های آن و تحلیل، قضاوت و برداشت آنان از این مراسم و اثر اجتماعی این مراسم در جامعه ایران مصاحبه می‌کند. همچنین، نظر آنان را درباره اثرگذاری این مراسم در دیگر کشورها جویا می‌شود. مصاحبه با خبرنگاران مسیحی و پرسش درباره تشابه این مراسم با مراسم

کریسمس آنان و اینکه آیا تاکنون از این مراسم خبر یا گزارشی برای رسانه‌های خود ارسال کرده‌اند نیز بخشی از این مستند را تشکیل می‌دهد. در میان این مصاحبه‌ها تصاویری آرشیوی از رسانه‌های نوشتاری، روزنامه‌ها و مجله‌ها که درباره این مراسم مطلب نوشته یا پخش کرده‌اند، به نمایش گذاشته می‌شود (همانند گزارش روزنامه واشینگتن پست، مورخه ۲۰۰۰/۱۱/۱۳ که مورامولی آن را از تهران تهیه و ارسال کرد و نیز تصاویری از شبکه‌های عربی مانند الجزیره).

نام اثر: بانوان دوره غیبت صغری

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

برنامه‌ای تاریخی - گزارشی، شامل گفت‌وگو، مصاحبه، نریشن، تصاویر آرشیوی - تاریخی، تصاویری از سامرا و مزارهای آن، بازنویسی برخی داستان‌ها به صورت کوتاه و آشنایی مخاطب با بانوان اثرگذار در تاریخ شیعه، به‌ویژه در دوران حساس آغاز غیبت صغری، در کنار الگوگیری رفتاری بانوان دوران غیبت کبری از بانوان دوران غیبت صغری.

خلاصه اثر

در آستانه غیبت صغری، عباسیان برای پیش‌گیری از تولد و ادامه زندگی موعود، تمام نیروی خود را به‌کار گرفته بودند و امام عسکری (ع) در محدودیت شدید به سر می‌برد. با شهادت مظلومانه آن امام، فشارها بر شیعیان بیشتر شد. در این دوران حساس، بانوان مرتبط با حضرت مهدی (عج) یا با خواص شیعه، در برخی عرصه‌ها جایگاهی ویژه می‌یابند؛ زیرا از یک‌سو موجب رد گم کردن عباسیان از موضوع مهدویت، و از سوی دیگر رهایی شیعیان از سردرگمی و بلا تکلیفی می‌شدند. در این اثر، به نقش ارزنده این بانوان پرداخته شده است.

نام اثر: پدیده منجی‌گرایی

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ ترکیبی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستندی چند قسمتی است که استفاده از تصاویر آرشیوی (ماهواره‌ها، اینترنت و...) همراه با نریشن، اصل این مستند را تشکیل می‌دهد. گه‌گاه از مستضعفان در این زمینه یا گفت‌وگو با شخصیت‌های علمی - سیاسی استفاده خواهد شد.

خلاصه اثر

به دلیل ضعف اطلاع‌رسانی یا بی‌توجهی، بیشتر ایرانیان می‌پندارند منتظران عصر ظهور فقط از میان شیعیان هستند. در حالی که در دیگر ادیان نیز این باور وجود دارد. در سال‌های اخیر، بسیاری از این ادیان به‌ویژه یهود و مسیحیت به بحث ظهور‌گرایی توجهی ویژه داشته‌اند. حتی پندار آنها بر نزدیک بودن ظهور، آنان را به انجام برخی فعالیت‌ها واداشته است. آگاهی از این فعالیت‌ها که گاه آثار آن به‌طور مستقیم متوجه ما خواهد بود، ضروری است، به‌ویژه آگاهی از انواع برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای یا تبلیغی گروه مسیحیان منتظر ظهور که در این برنامه به آنها و برخی برنامه‌های سیاسی و تبلیغی پرداخته می‌شود. در کنار آگاهی‌دهی، این برنامه و پی‌آمدهای آن نیز نقد و بررسی خواهد شد.

نام اثر: زمانه آخر

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستند علمی چند قسمتی و شامل گفتار مجری، تصاویر آرشیوی، گفت‌وگو با متخصصان و مانند آن است. هدف این برنامه، تبیین و اثبات مفهوم آخرالزمان به جامعه موجود و آینده پیش روی آن است؛ جامعه‌ای که انحطاط و فساد، به همه عرصه‌های آن نفوذ یافته و این همه در نتیجه به بن‌بست رسیدن تئوری‌های فلسفی و علوم انسانی بشر است که قرن‌هاست جای‌گزین رسالت پیامبران و ادیان الهی شده‌اند.

این برنامه با استفاده از آثار منتقدان بزرگ جهان معاصر، به تبیین آشکار و دقیق آخرالزمان از دیدگاه بن‌بست پیامبری بشر برای بیننده ایرانی می‌پردازد.

نام اثر: ناکارآمدی علوم انسانی بشری

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

در این مستند چند قسمتی، در هر قسمت در قالب گفت‌وگوی متخصصان، تصاویر آرشیوی درباره پیدایش هر مکتب تا افول آن و گزارش‌های خبری در رسانه‌های بین‌المللی، درباره یکی از شاخه‌های علوم انسانی بحث می‌شود.

خلاصه اثر

در این برنامه، مکتب‌های فکری مطرح شده در انواع مباحث علوم انسانی مانند علم سیاست، علم اقتصاد، علم جامعه‌شناسی، علم روان‌شناسی و انواع هنرها از آغاز تا امروز جداگانه (در هر علم) عرضه و سیر پیدایش تا اوج آن در برخی سرزمین‌ها بیان می‌شود. همچنین، به بررسی نقاط ضعف و موارد شکست آن نیز اشاره می‌شود و در پایان نیز به مکتب جانشین آن یا وضعیت فعلی آن می‌پردازد.

نام اثر: فلسفه غیبت

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ ترکیبی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

غیبت امام زمان (عج)، برای مخاطب امروزی، حقیقتی پذیرفته شده است، ولی درباره دلیل پیدایش و پیشینه آن از دیدگاه علمی کمتر پژوهش و کاوش شده است. در این مجموعه، وجود و نقش خبرهای غیبی در موضوع مهدویت و مجموعه فعالیت‌های خلفای بنی‌عباس در برابر آن از دو دیدگاه بررسی می‌شود. همچنین، پیش‌زمینه‌های وقوع غیبت بررسی می‌شود تا بیننده را به باوری مستحکم و تحلیلی برساند.

خلاصه اثر

برنامه با چند پرسش و پاسخ از چند نفر به صورت کوتاه و فوری شروع می‌شود که از هر یک درباره دلیل غیبت و چرایی و چگونگی وقوع آن پرسیده و پاسخ‌های کوتاه و گوناگون آن مطرح می‌شود. سپس مجری با طرح این پرسش برای بینندگان، شرط دست‌یابی به پاسخ دقیق را مطالعه کافی و کتاب‌خانه‌ای می‌داند و با رفتن به سوی کتاب‌خانه، (کتاب‌خانه مسجد جمکران) می‌کوشد به پاسخ پرسش‌ها از دیدگاه تاریخی - کلامی (و سیاسی) برسد.

نام اثر: آیین‌های انتظار

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ ترکیبی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

این اثر شامل مستند بازسازی، نریشن بر روی تصاویر تاریخی، گفت‌وگو با متخصصان و آشنایی با سیر تاریخی آیین‌های انتظار موعود در مکتب تشیع، به‌عنوان زنده‌ترین دین و مکتب در موضوع موعودگرایی است. همچنین به بررسی نوع آیین‌ها و فرم‌ها براساس میزان آگاهی‌های صاحبان آنها می‌پردازد.

خلاصه اثر

شیعه در طول تاریخ، هم از دید اهل سنت و هم از دیدگاه شرق‌شناسان، به‌عنوان مکتبی انتظارگرا معرفی شده است که این ویژگی در میان شیعیان مناطق گوناگون (به‌ویژه در ایران و عراق که از مراکز شیعه و در ارتباط نزدیک با محافل علمی شیعه بوده‌اند)، به پیدایش آیین‌ها و مراسم‌های گوناگون در این موضوع انجامیده است.

با توجه به اینکه راوی بیشتر این آیین‌ها مورخان اهل سنت یا شرق‌شناسان هستند، در این اثر به موضوع آیین‌های تاریخی نیز پرداخته شده است.

نام اثر: در جست‌وجوی آب حیات

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

این اثر، مستندی گزارشی، شامل تدوین دو مجموعه تک‌گویی و مصاحبه مثبت و منفی به صورت پیاپی، تصاویر آرشیوی و بیان خاطره است.

خلاصه اثر

این نوشتار، بازشناسی و بررسی آرمان‌های برخی جوانان است که ارزش‌های غربی را پذیرفته‌اند یا در آرزوی آن هستند. سپس در ادامه، این آرمان‌ها از دیدگاه جوانانی نقد و بررسی می‌شود که در جست‌وجوی یافتن راه حق و سعادت، از خارج، به ایران آمده‌اند...

نام اثر: عشق الست

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

در دوران غیبت صغری، شهر قم جایگاه ویژه‌ای می‌یابد، به گونه‌ای که مردم این شهر در مقایسه با دیگر مناطق ایران با نواب اربعه بیشترین ارتباط را دارند. از این رو، دستگاه خلافت نسبت به این شهر حساسیت بیشتری نشان می‌دهد تا شاید در وضعیت موجود، خلل یا تغییری ایجاد کند، ولی سرانجام، این حق و حقیقت است که ماندگار است.

خلاصه اثر

این شرایط با داستان‌های مستند، به همراه تحلیل و جست‌وجو در مباحث تاریخی و کلامی، به بیان جایگاه ویژه شهر قم در زمان غیبت صغری می‌پردازد. دو شخصیت اصلی این سریال، والی ناصبی این شهر و ابن بابویه پدر شیخ القمیین هستند. داستان از دیدگاه والی و از زمان ورود تا پایان خلافتش سخن می‌گوید. بنابراین، مهم‌ترین ویژگی این طرح پرداختن به داستان تشیع و شیعیان قم، از دید جبهه مقابل است.

نام اثر: گل‌های بهشتی

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

خلاصه اثر

این طرح، به بیان جایگاه مهم و اثرگذار توسل به امامان معصوم (ع) به‌ویژه حضرت حجت (عج) در دعا برای تولد و تربیت فرزندان شایسته و نیکو در زمان غیبت صغری می‌پردازد. در این دوران که مردم از طریق نواب اربعه با حضرت حجت (عج) ارتباط داشتند، شاهد دعای حاجتمندان و خانواده‌های بی‌فرزند برای تولد فرزندان صالح و شایسته و اجابت این دعا برای خانواده‌های بی‌فرزند به برکت دعای حضرت هستیم. این اثر، درباره این‌گونه درخواست‌ها، نوع پاسخ دادن حضرت به آنها و سرانجام، معرفی و بیان جایگاه فرزندان متولد شده به برکت دعای حضرت، پرداخته است.

نام اثر: پیشگامان مهدی‌یاوری

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستند تاریخی شخصیت نگار (با استفاده از تصاویر آرشیوی از شهرهای قم و بغداد و تصاویر کاروان‌های زیارتی ایران رهسپار عراق در زمان حال، تصاویری از مزار احمد بن اسحاق قمی در سر پل ذهاب و بازسازی برخی داستان‌های کوتاه).

خلاصه اثر

دوران غیبت صغری، دوران هدایت ویژه جامعه شیعه به دست امام زمان (عج) بود تا شیعیان، برای شرایط دوران غیبت کبری آماده شوند. در این دوران، چهار نایب در بغداد عهده‌دار رهبری تشیع زیر نظر حضرت مهدی (عج) بودند، ولی در ایران، جمعیت‌ها و شهرهای شیعی بسیاری بود. بنابراین، برای آسان شدن برقراری ارتباط آنان با این نایب‌ها، کمک‌کارها و یاوران ایرانی ویژه‌ای برای این نایبان قرار داده شده بود که بیشتر این یاوران ایرانی از نیک‌مردان قم هستند.

در این مستند تلاش شده است با معرفی این شخصیت‌ها، پیوندی میان آغاز دوره غیبت با دیگر دوره غیبت در زمان حال ایجاد شود و الگوها و شخصیت‌های تأیید شده از نظر حضرت حجت (عج)، به جوانان ایرانی معرفی شود تا چراغ راه آنان باشد و افزون بر این، با تأکید بر پیشینه علمی قم و مردانش، بر نقش آن در زمان معاصر تأکیدی دوباره شود.

نام اثر: پدیده ظهورگرایی

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ ترکیبی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستند چند قسمتی: استفاده از تصاویر آرشیوی (ماهواره‌ها، اینترنت و...) همراه با نریشن اصل خواهد بود، و گه‌گاه از تک‌گویی متخصصین و یا مصاحبه با شخصیت‌های علمی - سیاسی استفاده خواهد شد.

خلاصه اثر

در داخل کشور به واسطه ضعف اطلاع‌رسانی و یا بی‌توجهی، اکثر مردم گمان می‌کنند تنها شیعه، منتظر عصر ظهور است و بس. در حالی که در دیگر مکتب‌ها نیز بحث انتظار وجود دارد و نزد برخی از آنها مسئله ظهورگرایی، در سال‌های اخیر پدیده‌ای مهم بوده است، به‌ویژه نزد (یهود و) مسیحیت. نزدیک بودن ظهور البته به گمان آنها، موجب انجام دادن انواع فعالیت‌ها در میان آنان شده است.

آگاهی از این برنامه‌ها که گه‌گاه مستقیماً آثار آن متوجه ما خواهد بود، ضروری است. به‌ویژه آگاهی از انواع برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای و یا تبلیغی گروه مسیحیان منتظر ظهور که در این برنامه به آنها و برخی برنامه‌های سیاسی و تبلیغی آنها خواهد پرداخت و در کنار آگاهی‌دهی، به نقد و بررسی این برنامه و پی‌آمدهای آنها پرداخته خواهد شد.

نام اثر: مسافران ویژه

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

گزارش از قطار تهران - جمکران.

خلاصه اثر

یکی از ابتکارهای جالب جهت تشویق مردم برای رفتن به زیارت جمکران و توسل به امام عصر(عج)، راه‌اندازی قطار تهران - جمکران است. این قطار مسافرانی ویژه دارد؛ مبدأ و مقصد همه مسافران آن یکی است و همه به نوعی هم‌دل و همگون هستند. ساخت مستندی از این قطار، مسیر آن و افرادی که با این وسیله به جمکران می‌آیند، می‌تواند هم نوعی معرفی این وسیله رفت‌وآمد و هم تشویقی برای رفتن به جمکران باشد.

نام اثر: دستور غیبی

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ ترکیبی ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستند پژوهشی، مستند بازسازی، تک‌گویی متخصصان و...

خلاصه اثر

در زمان غیبت کبری شاهد دو اثر گران‌بها از دانشمندان شیعه در موضوع

مهدویت هستیم. از ویژگی‌های مهم و مشترک این آثار عبارتند از:

۱. هر دو کتاب به دستور حضرت حجت(عج) تألیف شده است.

۲. در هر دو کتاب به نیازهای روز جامعه شیعه و مسائل جامعه

توجهی جدی شده است.

این کتاب‌ها *کمال‌الدین و تمام النعمه*، اثر شیخ صدوق و *مکیال*

المکارم فی فوائد الدعاء للقائم اثر فقیه موسوی احمد آبادی اصفهانی

است. گفتنی است هدف و محتوای اصلی نخستین کتابی که در آغاز

غیبت کبری به سفارش حضرت مهدی(عج) نوشته شده، تثبیت مسئله

غیبت امام زمان(عج) است.

در دومین کتاب نیز که متناسب با نزدیک شدن آخرالزمان تألیف

شده، نویسنده به ضرورت توجه به حضرت مهدی(عج) به‌ویژه در عصر

دین‌زدایی اواخر قاجار و دوره رضاخانی و زمان‌های پس از آن پرداخته

است. هدف اصلی این کتاب نیز مانوس کردن هرچه بیشتر جامعه با حضرت

و تأکید بر دعا کردن برای فرج ایشان و معرفی آثار و برکات آن است.

نام اثر: میعادگاه عاشقان مهدی (عج)

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ مستند ■ اورژینال ■

معرفی اثر

مستند: معرفی کوه خضر نبی (ع)، به عنوان جایگاهی برای منتظران مهدی

موعود (عج).

خلاصه اثر

در این طرح، نویسنده به بیان روایت‌هایی از حضرت علی (ع) درباره

یاران حضرت مهدی (عج) و استقرار آنها در کوه سفیدی در نزدیکی شهر

قم و معرفی این کوه به عنوان اردوگاه یاوران حضرت مهدی (عج)

پرداخته است.

نام اثر: مکان‌ها و مقام‌های حضرت حجت(عج) در عراق

نویسنده: کارگاه فیلم‌نامه

مشخصات اثر:

طرح اجمالی ■ تلویزیونی ■ مستند ■ اورژینال ■

خلاصه اثر

هدف این برنامه، معرفی مقام‌ها و مکان‌های منسوب به حضرت ولی عصر(عج) در عراق است تا با رویکردی شاعرانه و هنری در ایام نیمه شعبان به نسل جوان شناسانده شود.

محتوای برنامه

در این طرح تاریخ سرداب مقدس امام زمان(عج) در شهر سامرا، مسجد سهله و تاریخ و پیدایش آن، آینده این مسجد در عصر ظهور، مساجد موجود در کشور عراق مانند مسجد کوفه که مقر حکومتی حضرت و مقام امام زمان(عج) است و مقام حضرت حجت(عج) در کربلا و وادی السلام نجف بیان شده است. این طرح که به صورت مستند چند قسمتی برای پخش در ایام نیمه شعبان تنظیم شده است، به برخی از شبهه‌های اصلی اهل سنت درباره سرداب مقدس سامرا و جایگاه فعلی این مقام نیز اشاره می‌کند.

در این بخش برای دسترسی آسان برنامه‌سازان محترم به منابع و متون حاوی معارف مهدوی، کتاب‌ها و منابع مرتبط با محورهای ارائه شده در این مجموعه، به صورت موضوعی دسته‌بندی شده و در اختیار عزیزان قرار گرفته است.
تذکر: ترجمه منابع دست اول نیز معرفی می‌شود تا بهره‌مندی از آنها برای همگان امکان‌پذیر باشد.

.....
۱. آخرالزمان و آینده جهان

عنوان: حکومت جهانی مهدی (عج)

نویسنده: مکارم شیرازی، ناصر

موضوع: آینده جهان

صفحات مورد نظر: ۱۷ - ۳۲۵

ناشر: مطبوعاتی هدف (مدرسه امام علی ابن ابیطالب (ع))

.....
عنوان: خورشید پنهان

نویسنده: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قم

موضوع: آینده جهان

صفحات مورد نظر: ۷ و ۲۵ - ۲۷

ناشر: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قم

.....
عنوان: مهدی، انقلابی بزرگ

نویسنده: مکارم شیرازی، ناصر

موضوع: آینده جهان

صفحات مورد نظر: ۱۷ - ۳۲۵

ناشر: مطبوعاتی هدف (مدرسه امام علی ابن ابیطالب علیه السلام)

عنوان: مهدی موعود (ترجمه جلد ۱۳ بحار الانوار)
آینده جهان
نویسنده: مجلسی، علامه محمدباقر
مترجم: علی دورانی
موضوع: در مورد آینده جهان و پیشگویی‌های کاهنان
صفحات مورد نظر: ۳۹۵ - ۴۰۱
ناشر: دارالکتب الاسلامیه

عنوان: جهان در آینده
نویسنده: موسوی کاشانی، سید محمدحسن
موضوع: آخرالزمان
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: مؤلف

عنوان: مهدی قائم آل محمد (ص)، رهبر بزرگ‌ترین انقلاب جهان
نویسنده: شجاعیان، حسن
موضوع: حکومت جهانی حضرت
صفحات مورد نظر: ۱ - ۱۱۸
ناشر: انتشارات اهل بیت (ع)

عنوان: آخرین تحول با حکومت حضرت ولی عصر
نویسنده: موسوی خلیجی، سید محمد مهدی
موضوع: آخرالزمان
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: نشر آفاق

عنوان: خورشید امامت و ولایت

نویسنده: کامران، مهدی

موضوع: آینده جهان (نظریه زنون - راسل)

صفحات مورد نظر: ۱۲ و ۱۳

ناشر: انتشارات مبعث

عنوان: مهدی موعود (ع) آخرین امید

نویسنده: سعیدی، رضا

موضوع: آینده جهان

صفحات مورد نظر: ۸ - ۱۰

ناشر: نشر به‌دید

---

۲. پیشگویی و آخرالزمان

عنوان: تحلیلی از پیشگویی‌های نوستراداموس، تاریخ و آینده از دیدگاه اسلامی

نویسنده: اعرجی، شرف‌الدین

مترجم: عباسعلی براتی،

موضوع: بررسی پیشگویی آخرالزمان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: کتاب‌فروشی حیدری

عنوان: پیشگویی‌های آخرالزمان (آپوکالیپس - نبرد آرماگدون)

نویسنده: اسکینر، استیفن

مترجم: علی نظری نائینی

موضوع: بررسی پیشگویی آخرالزمان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: سازمان انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

---

۳. اثبات امامت و ولایت حضرت

عنوان: موعود جهانی

نویسنده: موسوی مجتهد زنجانی، سید ابوالفضل

موضوع: اثبات امامت و ولایت حضرت (عج)

صفحات مورد نظر: ۳۱ - ۳۵

ناشر: بعثت

عنوان: معرفت امام عصر (علیه السلام)

نویسنده: بنی هاشمی، سید محمد

موضوع: اثبات امامت و ولایت

صفحات مورد نظر: ۱۰۶ - ۱۸۳

ناشر: انتشارات نیک معارف

عنوان: موعود غدیر (سیمای حضرت مهدی علیه السلام در خطبه

غدیریه پیامبر اکرم (ص))

نویسنده: صادقی، اصغر

موضوع: اثبات امامت و ولایت، بشارت منجی

صفحات مورد نظر: ۷ - ۴۸

ناشر: انتشارات مهرآوران

عنوان: میعاد با خورشید

نویسنده: سرافراز، سید رضا

۱۳۰ □ آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

موضوع: اثبات امامت و ولایت

صفحات مورد نظر: ۱۷ - ۲۴

ناشر: مؤسسه الامام المهدی (علیه السلام)

عنوان: همه در انتظار اویند

نویسنده: حسن سعید

موضوع: اثبات امامت و ولایت، معرفت و شناخت امام

صفحات مورد نظر: ۱۲۲ - ۱۲۵

ناشر: کتاب‌خانه مدرسه چهل ستون

عنوان: من مات ولم يعرف امام زمانه مات میتة جاهلیه

نویسنده: شاکری، حسین

موضوع: امامت و ولایت، خلافت

صفحات مورد نظر: ۳۵ - ۴۶

ناشر: مؤلف

عنوان: حقوق فراموش شده امام زمان (عج)

نویسنده: کریمی جهرمی، علی

موضوع: شناخت حقوق امام

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات نور ولایت

عنوان: مهدی (عج) خاتم اولیا و اوصیا

نویسنده: الهامی، داود

موضوع: امامت و ولایت، خلافت

صفحه مورد نظر: ۶-۱۳ و ۲۳-۴۳

ناشر: انتشارات مکتب اسلام

عنوان: منتظر تا صبح فردا (مجموعه‌ای مفید و خواندنی درباره حضرت

ولی عصر)

نویسنده: صالح مدرسه‌ای، فاطمه

موضوع: امامت و ولایت، خلافت

صفحه مورد نظر: ۱۴۰

ناشر: مرکز فرهنگی شهید مدرس

عنوان: مهدی (علیه السلام) کیست؟

نویسنده: تجلیل، ابوطالب

مترجم: جلیل، تجلیل

موضوع: معرفت امام

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه مطبوعاتی دارالکتاب - جزائری

عنوان: مصلح کل حضرت حجه بن الحسن العسکری (عج)

نویسنده: صفایی کاشانی، علی

موضوع: موعود جهانی، معرفت امام

۱۳۲ □ آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات مفید

عنوان: موعود غدیر (سیمای حضرت مهدی (علیه السلام) در خطبه

غدیریه پیامبر اکرم (ص))

نویسنده: صادقی، اصغر

موضوع: بشارت منجی

صفحات مورد نظر: کل کتاب

نشر: انتشارات مهرآوران

عنوان: حضرت مهدی (ع)، فروغ تابان ولایت

نویسنده: محمدی اشتهاردی، محمد

موضوع: معرفت امام

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات مسجد مقدس جمکران

عنوان: مهدی (عج) امام منتظر

نویسنده: پورسعید حق شناس، سیدحسین

موضوع: معرفت امام

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات مهر

عنوان: مهدی موعود (ترجمه جلد ۱۳ بحار الانوار)

نویسنده: مجلسی، علامه محمدباقر

مترجم: علی دورانی

موضوع: امامت و ولایت، خلافت

صفحات مورد نظر: ۱۳۹ - ۱۴۲

ناشر: دارالکتب الاسلامیه

عنوان: امامت و مهدویت (ج ۱ و ۲)

نویسنده: صافی گلپایگانی، لطف‌الله

موضوع: امامت و مهدویت

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دفتر انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم)

عنوان: اصالت مهدویت - سلسله مباحث امامت و مهدویت، اصالت مهدویت

نویسنده: صافی گلپایگانی، لطف‌الله

موضوع: امامت و مهدویت

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه انتشارات حضرت معصومه (سلام الله علیها)

عنوان: مهدی (عج) وارث انبیا

نویسنده: نهاوندی (واعظ)، باقر

موضوع: مهدویت امتداد نبوت

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه انتشارات فراهانی

---

۴. یاران حضرت مهدی (عج)

عنوان: ره‌توشه مهدی یاوران

نویسنده: جمعی از نویسندگان

موضوع: یاران حضرت مهدی (عج)

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: بنیاد فرهنگی موعود

عنوان: مهدی موعود (عج) یارانی این‌گونه دارد

نویسنده: مهری، سیدمصطفی

موضوع: مهدی یاوران

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات علامه بحرانی

۵. اماکن منسوب به حضرت مهدی (عج)

عنوان: مسجد جمکران، میعادگاه عشاق حضرت مهدی (علیه‌السلام)

نویسنده: مصباح، مصطفی

موضوع: اعمال مسجد جمکران

صفحات مورد نظر: ۴۷ - ۶۷

ناشر: انتشارات بصائر

عنوان: جزیره خضرا، افسانه یا واقعیت؟

نویسنده: شوشتری، محمدتقی، سید جعفر مرتضی عاملی و ابراهیم امینی

موضوع: بررسی و تطبیق حکایت جزیره خضرا با مثلث برمودا

صفحه مورد نظر: ۱۸۹

ناشر: مؤسسه انتشارات مدین

عنوان: مسجد مقدس جمکران، تجلیگاه صاحب الزمان (عج)

نویسنده: میرعظیمی، سید جعفر

موضوع: اماکن منسوب به امام زمان (عج)

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه انتشاراتی رسالت

عنوان: معجزه مسجد جمکران (امام زمان (عج) را بهتر بشناسیم - قسمت سوم)

نویسنده: جزائری، امیر

موضوع: اماکن منسوب به حضرت حجت (عج)

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه مطبوعاتی دارالکتاب، جزائری

۶. ادعیه، زیارات و دعا

عنوان: انتظار، عامل مقاومت

نویسنده: صافی گلپایگانی، لطف‌الله

موضوع: ادعیه، زیارات و دعا

صفحات مورد نظر: ۱۹ - ۲۸

ناشر: مؤسسه انتشارات حضرت معصومه (سلام‌الله‌علیها)

عنوان: مکیال المکارم فی فوائد الدعاء للقائم (عج)

نویسنده: موسوی اصفهانی، آیت‌الله سید محمدتقی

موضوع: ادعیه، زیارات و دعا

صفحات مورد نظر: ۸۹ - ۱۶۴

ناشر: دفتر تحقیقات و انتشارات بدر

عنوان: مهدی (عج) مقتدای مسیح

نویسنده: کریمی جهرمی، علی

موضوع: ادعیه و زیارات و دعا

صفحات مورد نظر: ۱۶۵ - ۱۷۱

ناشر: انتشارات احرار

---

۷. دیدگاه فرق و ادیان درباره مهدویت

عنوان: ادیان و مهدویت یا بررسی شخصیت جهانی مهدی موعود

نویسنده: بهشتی، محمد

موضوع: ادیان و فرق، معرفی فرق

صفحات مورد نظر: ۷۱ - ۹۹

ناشر:

عنوان: او می‌آید (مصاحبه با سران مذاهب و مسلک‌ها درباره موعود جهانی)

نویسنده: هدایت، انصافعلی

موضوع: دیدگاه مذاهب در مورد موعود جهانی

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات نور ولایت

عنوان: دادگستر جهان

نویسنده: امینی، ابراهیم

موضوع: معرفی دیدگاه فرق اسلامی در باب مهدویت

صفحات مورد نظر:

ناشر: شف

عنوان: حضرت حجت بن الحسن (عج)

نویسنده: کمپانی، فضل‌الله

موضوع: مهدی (عج) در فرق

صفحات مورد نظر: ۹ - ۱۸

ناشر: انتشارات مفید

عنوان: حکومت عدل‌گستر

نویسنده: حیدری کاشانی، حسین

موضوع: حکومت مهدوی، مهدی در فرق

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دفتر انتشارات اسلامی (وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه)

عنوان: مهدی (عج) آخرین امید جهان

نویسنده: صحت، علی

موضوع: مهدی در ادیان و فرق

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: نشر میثم

عنوان: اتفاق در مهدی موعود (علیه السلام)

نویسنده: قرشی، سید علی اکبر

موضوع: دیدگاه مذاهب درباره مهدویت

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دفتر انتشارات اسلامی

عنوان: **سیمای حضرت صاحب الزمان در گستره ادیان**
نویسنده: حسینى تهرانى، اصغر
موضوع: معرفی دیدگاه فرق اسلامی در باب مهدویت
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: انتشارات پیام آزادی

عنوان: **العقبى الحسان، بشارت ظهور حضرت ولی عصر (عج)**
نویسنده: نهاوندی، علی اکبر
موضوع: بشارت ظهور در ادیان الهی
صفحات مورد نظر: کل جلد اول
ناشر: پیام مقدس

---

۸. **توقیعات، روایات و سخنان حضرت**
عنوان: **مجموعه سخنان، توقیعات و ادعیه حضرت بقیه الله (ارواحنا له الفداء) - فرمایشات حضرت بقیه الله (ارواحنا له الفداء)**
نویسنده: خادمی شیرازی، محمد
موضوع: توقیعات و سخنان حضرت
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: مؤسسه انتشارات رسالت

عنوان: **خورشید مغرب**
نویسنده: حکیمی، محمدرضا
موضوع: غیبت، انتظار، تکلیف
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: انتشارات دلیل ما

---

۹. توجه حضرت به شیعیان

عنوان: حضرت بقیه‌الله (عج) و ۷۳ نفر از متوسلین و نجات یافتگان

نویسنده: راسخی نجفی، عباس

موضوع: التفات حضرت به شیعیان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات دارالنشر اسلام

عنوان: حضرت بقیه‌الله (علیه السلام) و ۹۲ تن از نجات یافتگان

نویسنده: راسخی نجفی، عباس

موضوع: التفات حضرت (عج) به شیعیان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات محلاتی - مفید

عنوان: مهر بیکران، نگاهی به رأفت امام زمان (علیه السلام)

نویسنده: شاه آبادی، محمدحسن

موضوع: التفات حضرت به شیعیان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات مسجد مقدس جمکران

۱۰. اشعار و مدایح

عنوان: خاتم الاوصیا (مجموعه اشعاری در مدح امام زمان (علیه السلام))

نویسنده: افتخاری، محمد

موضوع: شعر و مدیحه

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: نشر روح

عنوان: *ژمزمه انتظار* (زبان حال عاشقان و دل‌باختگان قطب عالم ایجاد
حضرت حجه بن الحسن العسکری (علیه السلام))
نویسنده: یونسیان (ملتجی)، علی اصغر
موضوع: شعر و مدیحه
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: مؤلف

عنوان: *شهریار صبح، سروده‌هایی تقدیم به پیشگاه امام زمان (عج)*
نویسنده: فیروز، رضا
موضوع: شعر و مدیحه
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: انتشارات رایحه

عنوان: *اشک فراق* (مجموعه شعر در مدح و منقبت حضرت حجه بن
الحسن العسکری امام زمان (علیه السلام))
نویسنده: حافظی، محسن
موضوع: شعر و مدیحه
صفحات مورد نظر: کل کتاب
ناشر: حضور

عنوان: *غزل انتظار*
نویسنده: طیبی، سیده
موضوع: شعر انتظار
صفحات مورد نظر: کل کتاب
نشر: بطحاء

عنوان: *عطر حضور، مجموعه اشعار انتظار و حضور*

نویسنده: قدرتی، نسترن

موضوع: شعر و مدیحه

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دبیرخانه دائمی اجلاس دوسالانه بررسی ابعاد وجودی حضرت

مهدی(ع)

عنوان: *شهریار صبح، سروده‌هایی تقدیم به پیشگاه امام زمان(عج)*

نویسنده: فیروز، رضا

موضوع: شعر و مدیحه

ناشر: انتشارات رایحه

۱۱. مهدویت و عاشورا

عنوان: *رابطه و توجهات امام زمان با امام حسین(ع) و شیفتگان (۲ جلد)*

نویسنده: موسوی مطلق، سید عباس

موضوع: مهدویت و عاشورا

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات نجبا

عنوان: *مهدی(عج) در عزای امام حسین(علیه السلام) یا زیارت ناحیه*

نویسنده: اشعری، عبدالحسین (شاعر)

موضوع: مهدویت و عاشورا

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مرکز فرهنگی انصار المهدی(علیه السلام)

۱۲. فلسفه و اسرار غیبت

عنوان: اسرار و فواید وجود حضرت ولی عصر (علیه السلام) در زمان غیبت

نویسنده: رسول‌زاده خوئی، سیداسماعیل

موضوع: فواید وجودی امام در دوران غیبت

صفحات مورد نظر: ۱ - ۱۹۸

ناشر: انتشارات اسلامیة

عنوان: غیبت نعمانی (متن و ترجمه)

نویسنده: نعمانی، محمد بن ابراهیم (ابن ابی زینب)

مترجم: غفاری، محمدجواد

موضوع: اسرار غیبت

صفحات مورد نظر:

ناشر: کتاب‌خانه صدوق

عنوان: میلاد آفتاب (امام مهدی (علیه السلام))

نویسنده: مسجد جامع، زهره

موضوع:

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: سیمای فرهنگ

عنوان: مهدی منتظر (علیه السلام)، در نهج البلاغه

گردآورنده و مترجم: فقیه ایمانی، مهدی

موضوع: بشارت منجی

صفحات مورد نظر:

ناشر: انتشارات حسینیه عمادزاده

عنوان: معصوم چهاردهم (امام زمان حجت بن الحسن (عج))

نویسنده: فاضل، جواد

موضوع: فلسفه غیبت

صفحات مورد نظر:

ناشر: مؤسسه مطبوعاتی شهید علی اکبر خلجی

عنوان: مکیال المکارم در معرفت و ولایت امام زمان (علیه السلام)

نویسنده: موسوی اصفهانی، محمدتقی

مترجم: حائری قزوینی، سیدمهدی

موضوع: معرفت امام

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دفتر تحقیقات و انتشارات

---

۱۳. تشرفات و ملاقات‌ها

عنوان: ملاقات جوانان با صاحب الزمان «علیه السلام» با مدرک و سند

و دلیل معتبر

نویسنده: خرمی، عبدالرضا

موضوع: تشرفات

صفحات مورد نظر: ۱ - ۱۷۲

ناشر: انتشارات مهدی یار

عنوان: قطره‌ای از دریا، داستان‌هایی از دیدار با امام زمان (عج)

نویسنده: دست داده، زین العابدین

موضوع: تشرفات و ملاقات‌ها

صفحات مورد نظر: جلد سوم

ناشر: امید

عنوان: رمز تشرفات به محضر مبارک صاحب الامر، امام زمان (عج)

نویسنده: خاتمی، سید مصطفی

موضوع: تشرفات و ملاقات‌ها

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: کانون نشر اندیشه‌های اسلامی

عنوان: ملاقات علمای بزرگ اسلام با امام زمان (عج)

نویسنده: واحد تحقیقاتی گل نرگس

موضوع: تشرفات و ملاقات‌ها

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات گل یاس

عنوان: دیدار یار (چهار جلد)

نویسنده: کرمی، علی

موضوع: تشرفات و ملاقات‌ها

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: نشر حاذق

---

۱۴. بازگشت در دوران ظهور

عنوان: مهدی (عج) مقتدای مسیح (ع)

نویسنده: کریمی جهرمی، علی

موضوع: رجعت انبیا

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات احرار

عنوان: رجعت

نویسنده: ابراهیمی، ابراهیم

موضوع: رجعت پس از مرگ

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات تامین

عنوان: بازگشت به زمین، پس از ظهور

نویسنده: رحیمی بندر آبادی، ابراهیم

موضوع: رجعت پس از مرگ

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات اسحار

عنوان: رجعت از دیدگاه عقل و قرآن

نویسنده: طارمی، حسن

موضوع: رجعت پس از مرگ

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: دفتر انتشارات اسلامی

---

۱۵. مهدویت در قرآن و روایات

عنوان: حضرت مهدی (عج) و ۱- قرآن، ۲- خاندان

نویسنده: فولادزاده، عبدالامیر

موضوع: فضایل و مناقب

صفحات مورد نظر: ۵۱ - ۶۴

ناشر: انتشارات اعلمی

عنوان: مهدویت از نظر قرآن و عترت (ع)

نویسنده: مردانی، خیرالله

مترجم:

موضوع: دیدگاه قرآن و روایات در مورد حضرت مهدی (عج)

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات آئین جعفری

---

۱۶. امید و انتظار

عنوان: مسئله انتظار

نویسنده: مکارم شیرازی، ناصر

موضوع: انتظار

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مطبوعاتی هدف (مدرسه امام علی ابن ابیطالب (علیه السلام))

عنوان: امید و انتظار

نویسنده: جعفری، محمد تقی

موضوع: انتظار

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انجمن مذهبی دانشجویان دانشگاه صنعتی، هجرت

عنوان: در انتظار امام

نویسنده: فضلی، عبدالهادی

مترجم: امینی، محمد

موضوع: معرفت امام، انتظار

ناشر: مؤسسه الامام‌المهدی

عنوان: به دنبال آفتاب

نویسنده: حجازی، جمال‌الدین

موضوع: امید و انتظار

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات نبأ

عنوان: صبح امید، نگاهی به مبحث مهدویت و انتظار

ویراست: عبیری، عباس و رضا مصطفی‌لو

موضوع: امید و انتظار

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: بوستان کتاب

عنوان: در انتظار ققنوس

نویسنده: عمیدی، سید ثامر هاشم حبیب

مترجم: علیزاده، مهدی

موضوع: وظایف منتظران

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی، پژوهشی امام خمینی

---

۱۷. شخصیت‌شناسی نواب چهارگانه

عنوان: گامی در جهت شناخت امام (عج) و نواب اربعه

نویسنده: کفاش، حمیدرضا

موضوع: شخصیت‌شناسی نواب اربعه

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات عابد

عنوان: سفیران امام (عج)

نویسنده: راسخی نجفی، عباس

موضوع: شخصیت‌شناسی نواب اربعه

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: انتشارات محب

---

۱۸. شخصیت‌شناسی حضرت نرگس

عنوان: آخرین سفیر

نویسنده: حجازی، سیدجمال‌الدین

موضوع: زندگی حضرت نرگس

صفحات مورد نظر: ۱۱ - ۷۰

ناشر: کانون پیام نور

عنوان: *منتهی الامال*

نویسنده: قمی، شیخ عباس

موضوع: زندگی حضرت نرگس

صفحات مورد نظر: جلد ۲ (صفحه‌های ۷۴۵ - ۷۶۰)

ناشر: مؤسسه انتشارات هجرت

---

۱۹. *نشانه‌های ظهور*

عنوان: *مهدی منتظر*

نویسنده: خراسانی، محمدجواد

موضوع: نشانه‌های ظهور

صفحات مورد نظر: فصل آخر

ناشر: بنیاد پژوهش‌های علمی فرهنگی نورالاصفیا

عنوان: *علائم آخر الزمان پیرامون ایران و تهران*

نویسنده: محمد محمودی گلپایگانی

موضوع: نشانه‌های ظهور

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه انتشاراتی لاهوت

عنوان: *جهان در آستانه ظهور*

نویسنده: مدنی تنکابنی، سید سلیمان

موضوع: نشانه‌های ظهور

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤلف

---

۱۵۰ □ آیین برنامه‌سازی در موضوع مهدویت

۲۰. عقل، عرفان و مهدویت

عنوان: موعود و عرفان

نویسنده: پوروحید، حسن‌علی

موضوع: مهدویت از منظر عرفان

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: مؤسسه آموزشی - پژوهشی امام خمینی

عنوان: مسئله مهدویت از منظر عقلی و عاطفی

نویسنده: منصورنژاد، محمد

موضوع: مهدویت از منظر عقل

صفحات مورد نظر: کل کتاب

ناشر: جوان پویا